

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
1994
3. FEB.

Letnik XLIX
Štev. 5 (2740)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

P. b. b.

Umrla Rosa Jochmann

V 93. letu starosti je umrla starosta avstrijske socialdemokracije Rosa Jochmann. Rosa Jochmann pripada tisti generaciji avstrijskih socialdemokratov, ki so v prvi republiki bili boj proti avstrofašizmu in kasneje proti fašizmu.

V koncentracijskem taborišču Ravensbrück je bila zaprta skupaj s koroškimi Slovenci. Od tedaj izvira tudi njena povezanost z usodo koroških Slovencev. Zato ni naključje, da se je prav Rosa Jochmann zavzemala, da so koroški borci proti fašizmu prejeli od avstrijskega predsednika odlikovanje.

Rosa Jochmann je vedno

znova opozarjala na grozote nacizma in svarila pred neonacizmom.

Z Rosa Jochmann smo koroški Slovenci izgubili iskreno prijateljico in zaveznico, Republika Avstrija pa moralno in politično avtoriteto.

S svojim odločnim bojem zoper nacizem in neonacizem je prispevala k demokratizaciji Avstrije in s tem h kulturi sožitja in sodelovanja.

Rosa Jochmann bomo ohranili v častnem spominu. Predsednik koroških partizanov Janez Wutte-Luc je ob smrti Rose Jochmann poslal Socialdemokratskim borcev za svobodo sožalno brzojavko.

Wakounig in Busch pri UNESCO in pri Svetu Evrope

Predsednika Društva Vincenz Rizzi, dr. Mirko Wakounig in Brigitte Busch, se te dni mudita v Parizu, kjer se bosta srečala na sedežu UNESCO z odgovornimi funkcionarji te organizacije. Predstavila bosta medkulturne projekte, za katere skrbita kot strokovna izvedenca Sveta Evrope. Nadalje se bosta srečala na sedežu Sveta Evrope v Strasbourgu s strokovnimi sodelavci Sveta Evrope in predstavila projekte Društva Vincenz Rizzi. V naslednji številki našega lista bomo obširno poročali o njunih razgovorih v Parizu in Strasbourgu.

Dr. Sturm pogovori s strankami

Pred kratkim izvoljeni predsednik sosveta za slovensko narodno skupnost dr. Marjan Sturm je zaprosil vse tri predsednike deželnozborskih strank za razgovor, v katerem naj bi izmenjali mnenja glede delovanja sosveta. Te dni je imel dr. Sturm prvi razgovor s predsednikom socialdemokratske stranke Koroške, dr. Petrom Ambrožjem. Razgovoru so prisostvovali tudi socialdemokratski člani sosveta. Dr. Sturm je predstavil svoje poglede na bodoče delovanje sosveta in ob tem poudaril željo, da naj bi deželnozborske stranke bile vključene bolj aktivno v delo sosveta. V ta namen bo dr. Sturm redno v stikih tudi s poslanskimi klubi v deželnem zboru zastopanih strank. Seje sosveta naj bi se odvijale tudi na podeželju, tako da bi si sosvet lahko ustvaril mnenje o konkretnem sožitju na podeželju.

Naslednji razgovor bo predsednik sosveta imel z deželnim glavarjem dr. Zernattom.

Haiderjev volilni boj z nacionalističnimi izpadi

Na Koroškem očitno ne sme in ne more biti volilnega boja brez nemško-nacionalističnih izpadov na slovensko narodno skupnost. To je v nedeljo potrdil svobodnjaški firer Haider, ko je na volilnem zborovanju svoje stranke v Celovcu pred razgretimi navijači zaklical, da je proti „zahrbtni“ slovenizaciji koroškega šolstva in nasploh Koroške.

Haider je torej kar v začetku volilnega boja krepko zaoral in dal vedeti, da še vedno stavi na obrabljeno, a po njegovem učinkovito karto sovraštva, ne

zaupanja, polarizacije in kot iz tega sledi etnične čistosti.

Haiderjev nacionalistični izpad je izval politične reakcije v drugih strankah.

Zelena manjšinska predstavnica v avstrijskem parlamentu Terezija Stoisic je to populistično in nestrpno izjavo bivšega koroškega deželnega glavarja označila kot nevaren napad na sožitje slovensko in nemškogovorečih na Koroškem. Haider da se spet poslužuje najnižje polemike in poskuša z vsemi močmi zabiti klin med koroško prebivalstvo.

FPÖ se skuša spet profilirati z napadi na najšibkejši del družbe. Na ta način skuša ljudem vcepljati strah z namenom, da bi pridobil prestrašene in nemškonalne volilne glasove. Če Haider nenadoma vidi abstruzne scenarije slovenizacije Koroške, potem je to samo smešno in izraz velenemškega kompleksa.

Predsednik Enotne liste Andrej Wakounig je v zvezi s Haiderjevim izpadom svaril pred „postopnim okuženjem Koroške z desnim ekstremizmom“. Če svobodnjak že na

začetku volilnega boja stavi na nacionalno karto, potem to samo dokazuje, da mu je že zmanjkalo tem. Haiderjev strah pred Slovenci je sploh z najnižje police.

Svobodnjaški firer pa je tudi sicer mlatil nespametnosti: obljubljal je, da bo deželo popegljal v pravljico svobode in jo rešil izpod jarma „starih strank“. To, če bo deželni glavar.

Napad na Slovence velja za Koroško. Na vseavstrijski ravni se namerava spraviti na tujce. Na Koroškem smo tujci pač Slovenci.

Turizem v Avstriji

Avstrijski turistični menedžerji so v velikih skrbih: zimska sezona menda ni prinesla zaželenih in pričakovanih dobičkov, kljub temu, da nas je letošnja zima bogato obdarila s snegom. Bilanca v decembru je pokazala minus 9,1 odstotka, ob tem pa je od zveznih dežel ravno Koroška doživela največji šok: minus 12,3 odstotka.

Tudi za bodočo poletno sezono si turistični delavci ne pričakujejo kaj dosti večjih uspehov. Pokazalo se je, da varčujejo predvsem ljudje z nizkimi dohodki, ki si ne privoščijo več dopustov. Tudi mednarodni položaj šilinga ni v prid turizmu. Pa se v Avstriji tolažijo: hvalaa bogu gre tudi drugim državam slabo.

Preberite:

- str. 2: Kulturni praznik – kaj je to?
- str. 3: Intervju z Andrejem Wakounigom
- str. 3: Žirinovski v Sloveniji
- str. 5: Obzornik
- str. 6: Pred premierama
- str. 7: Cankar pri založbi „Drava“
- str. 8: Za naše planince
- str. 9: Boris Pahor na Koroškem

SPD „Zarja“ in SPD „Valentin Polanšek“
vabita na

prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku

v soboto, 5. februarja 1994,
ob 19.30 v farno dvorano
v Železni Kapli

Spored bodo oblikovali:

Dragica Kovačič, mezzosopran;
Natalija Vorobjova, sopran;
Robert Mrazcek, klavir;
„Krst pri Savici“, nast. igralska skupina „Zarja“ ob režiji Poldeja Zundra, scena in kostumi Breda Varl, glasba Roman Verdel;
MoPZ „Valentin Polanšek“, vodi Božo Hartman;
MePZ SPD „Zarja“, vodi Gabrijel Lipuš;
Slavnostni govor: Mirko Bogataj, vodja slov. oddelka pri ORF.

Zveza koroških partizanov vabi na
tradicionalno spominsko svečanost
ob grobu narodnega heroja

Matije Verdnika-Tomaža
in njegovih soborcev,

v nedeljo, 6. februarja 1994, ob 11. uri na pokopališču v Svečah.

Letošnja svečanost bo v znamenju 50-letnice smrti narodnega heroja Tomaža in se je bodo poleg domačinov udeležili tudi gostje iz Slovenije.

V kulturnem sporedu bosta med drugim sodelovala pevski zbor iz Bilčova in godba na pihala z Jesenic. Udeležencem prireditve bo spregovoril predsednik ZSO dr. Marjan Sturm.

Vabimo Vas, da se spominske svečanosti udeležite s svojimi sorodniki in prijatelji.

Na svidenje v Svečah!

Zveza koroških partizanov,
Janez Wutte-Luc, predsednik

Vsako leto praznujemo dan Prešernove smrti kot kulturni praznik slovenskega naroda. V Sloveniji je to državni praznik. Zanimivo pri tem pa je, da koroški Slovenci vedo s tem dnevom malo kaj početi. Med dijaki, kulturnimi delavci, celo med učitelji je mnogo takih, ki niti ne vedo, da imamo Slovenci svoj kulturni praznik, kaj šele, da bi vedeli, kaj nam ta praznik pomeni. Je ta nevednost izraz pomanjkljivega

KOMENTAR

Janko Mallé

Slovenski kulturni praznik – kaj je to?

poznavanja matične dežele, pomanjkljivega in površnega sodelovanja z njo, kulturne in duhovne odtujenosti koroških Slovencev od nje? Mar bolj poznamo Goetheja in Schillerja kot Prešerna?

Prav nič ni treba prikrivati dejstva, da šola in izobraževalni sistem v avstrijski družbi ne skrbita za razvoj takšne kulturne identitete, ki bi upoštevala tudi delež Slovencev pri kulturnem ustvarjanju. Posebnih naporov, da bi koroški Slovenci „osvojili“ slovensko literarno zgodovino kot pomemben segment slovenske kulture, pa tudi iz Slovenije ni bilo in ni opaziti. Pa smo pri vprašanju, kaj in zakaj slovenski kulturni praznik?

Prikličimo si v spomin: pred 50 leti so Slovenci sredi oborožene Evrope praznovali dan Prešernove smrti prvič kot kulturni praznik slovenskega naroda. 1. februarja je Slovenski narodnoosvobodilni svet (takratna slovenska oblast v rokah partizanov) izdal odlok o razglasitvi tega dneva za slovenski kulturni praznik.

Kakor je France Prešeren s svojo pisano besedo osvobodil slovensko literaturo iz klešč janzenistične (cerkvene) cenzure in je jamstvo za obstoj slovenskega naroda videl v jezikovni samobitnosti, tako je temu ustrezno odločno nastopil zoper slovensko zaprtost, samozadostnost in samovšečnost,

utesnjenost v ozke okvire svoje dežele. Zavzemal se je za konfrontacijo s svetom, za odprtost do njega. Prav zato je postal v slovenski kulturi simbol svobode, svoboda pa je postala temeljna ideja slovenske kulture. S Prešernovo pesmijo so bili povezani partizani, nosili so jo na bojnih pohodih, njegova „Zdravljica“, tiskana v gorenjskih gozdovih ob stoletnici prve izdaje, je postala geslo narodnoosvobodilnega boja. Ni slučaj, da je prva slovenska partizanska brigada nosila ime F. Prešerna.

Prav tako ni slučaj, da k tej kulturno-zgodovinski razsežnosti o pomenu slovenskega kulturnega praznika lahko dodamo še koroško repliko: dolgoletni centralni zborovodja in odbornik Slovenske prosvetne zveze Folt Hartman je s svojimi sotrpini pripravil leta 1944 Prešernovo proslavo v taborišču Dachau. To tradicijo je po vojni nadaljevala SPZ v Celovcu, v zadnjih letih pa si ji je pridružila tudi Krščanska kulturna zveza. Resnici na ljubo moramo priznati, da praznovanje slovenskega kulturnega praznika v Celovcu v novejšem času postaja neke vrste obvezna kulturna prireditv brez večjega zanimanja in odmeva. So vzroki v neatraktivnem programu, slabi organizaciji ali v tem, da s slovenskim kulturnim praznikom ne vemo kaj početi?

Avstrijski strahovi pred Temelinom

Potem, ko so Združene države Amerike sklenile, da bojo z milijardo garancijo podjetju Westinghaus, ki je specializirano na gradnjo in opremljanje jedrskih elektran, opemagale Češki pri obnovi tehnične plati jedrske elektrane v Temelinu, je v Avstriji ogenj v stehi. Zvezni kancler Vranitzky je po torkovi vladni seji napovedal ustrezno intervencijo v Washingtonu, predsednik parlamenta Heinz Fischer pa se bo povezal s svojim kolegom v ameriški kongresni hiši in ga skušal prepričati, da je popravilo temelinske nuklearke za Avstrijo nesprejemljivo. Vranitzky je še poudaril, da je kot prvi evropski vladni šef opozoril na nevarnost, ki grozi v Temelinu.

Avstrija pa noče samo intervenirati, ampak je tudi finančno pripravljena pomagati Češki pri preobrazbi sedanjih jedrske elektrane v plinsko elek-

trarno.

Zastopnik zelenih in dunajski občinski odbornik Peter Pilz, eden najostrejših kritikov temelinske nuklearke, je avstrijski zvezni vladi v tej zvezi očital, da je ves razvoj zaspala in ga podcenjevala. Sedaj je treba „uradno“ in odločno protestirati v Washingtonu proti finančni garanciji Westinghausu, ker pomeni najhujši napad na varnostne interese Avstrije. V ameriški prestolnici je treba ustvariti čim močnejši lobij v prid avstrijskim interesom. Hkrati je treba obvestiti in v proavstrijsko kampanjo vključiti najpomembnejše medije Združenih držav Amerike, ki so, kot izkušnje kažejo, sila vreden element pri sooblikovanju vladnih odločitev.

Češka je doslej odklonila vse ponudbe in predloge za preobrazbo temelinske nuklearke v plinsko elektrarno.

Bojo edino dvojezično glavno šolo Gradišćanske ukinili?

Zakon o manjšinskem šolstvu na Gradišćanskem, ki ga načrtuje ministrstvo za pouk, ogroža edino dvojezično glavno šolo Gradišćanske v Velikem Borišofu/Großwarasdorf, svari zelena manjšinska zastopnica v parlamentu Terezija Stoisić.

Zakonski predlog namreč izrecno izključuje dvojezični pouk iz glavnih šol in ga omejuje na štiri ure pouka tujih jezikov hrvaščine in madžarščine. Predlog ministrstva, da bi v zameno za dvojezično glavno šolo uvedli zgolj hrvaško glavno šolo z nemškim predmetnim poukom, pa je Stoisićeva imenovala „cinično ponudbo, ki ni nič drugega kot zafrkavanje narodnih skupnosti na Gradišćanskem“ in vrhu tega nikomur ne služi. Namesto ukinitve edine dvojezične glavne šole zeleni predlagajo razširitev ogroženega šolskega modela na razrede v drugih glavnih šolah na Gradišćanskem.

Jelinčič proti ZSO

Predsednik Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič, ki ga ne motijo izjave „prijatelja“ Žirinovskega, naj Slovenija postane plen Avstrije in Nemčije, se je v slovenskem državnem zboru zaletel v predsednika Zveze slovenskih organizacij Marjana Sturma zaradi izvajanja, ki jih je podal ob priliki predavanja dr. Moriča o vindišarstvu v Tinjah. Jelinčič je v parlamentarnem vprašanju očital Sturm protislovensko gonjo in od slovenskega zunanjega ministrstva zahteval, da se finančna sredstva, ki gredo na „omenjeni naslov“, ukinejo in ustrezno prerazporedijo. Za protislovensko gonjo da imajo v svojem proračunu pripravljena sredstva druge organizacije in stranke (katero stranko je s tem mislil, Jelinčič ni povedal).

Dr. Sturm je v posebni tiskovni izjavi preko Avstrijske tiskovne službe (APA) zavrnil Jelinčičeve trditve in poudaril, da se ne bo pustil s takimi grožnjami ustrahovati. Jelinčič da se krepko moti, če misli, da politiko Zveze slovenskih organizacij нареkuje Ljubljana. Sploh pa je Jelinčičevo parlamentarno vprašanje osamelo mnenje zmedenega nacionalista.

Jelinčičevemu parlamentarnemu vprašanju ne manjka določene ironije. Na eni strani se hudoje nad zamejskim slovenskim politikom in mu očita protislovensko gonjo, hkrati pa se klanja na Bledu ruskemu nacionalistu, ki bi Slovenijo rajši danes kot jutri pahnul v žrelo avstrijskih in nemških vele-nemcev. In gospod Jelinčič se ob takih nezaslišanostih spreneveda in se izgovarja z „nemešavanjem v zadeve drugih držav“.

Volitve naj krepijo politično kulturo

Državnozborski predsednik Heinz Fischer je v torek, 25. januarja v Celovcu razjasnil vrsto vprašanj v zvezi z volilnimi termini in s pristopom Avstrije k Evropski uniji. V zadevi Klestil je odklonil vsako izjavo.

Fischer je dejal, da bojo volitve v parlament 9. oktobra letos, špekulacije o drugih terminih da so brezpredmetne. V zvezi z deželnozborskimi volitvami 13. marca, ki bojo istega dne kar v treh zveznih deželah, in sicer na Koroškem, Solnograškem in na Tirolskem, upa, da bo potekale v vzdušju, ki bo krepilo politično kulturo v deželi, ki je zaradi pisemskih bomb in neonacističnih pojavov utrpela veliko škodo. Prepričan je, da bojo na Koroškem socialdemokrati ostali najmočnejša stranka.

Avstrijce pa čaka še referendum o pristopu k Evropski uniji. Termiski načrt je takšen: do marca naj bi bila pogajanja med Avstrijo in Evropsko unijo zaključena, pa čeprav bo to zelo naporno, maja naj bi o tem razpravljala parlament, junija pa naj bi bil evropski referendum. Fischer je pribil, da Avstrija ne bo dopustila in popustila, da bi razne pogodbene točke zaradi časovnega pritiska zvodenale. Pred-

vsem kmetijstvo, tranzit in finančna plat bojo trdi orehi za pogajalce. Fischer je takoj pripomnil, da je omenjeni terminski scenarij zelo optimističen, vendar ne nemogoč.

Predsednik parlamenta je neposredno zavrnil vse špekulacije o poklicni vojski in se zavzel za splošno služenje vojaškega roka.

Diskusija o črtanju praznikov oz. o dodatnem prazniku, na primer 10. oktobru na Koroškem, po mnenju Fischera bremeni razpravo o zveznodržavni reformi. V bistvu bo treba najti soglasje med socialnimi partnerji, odločal pa bo edinole parlament. Fischer pa je dal vedeti, da socialdemokrati ne bojo privolili črtanju praznikov, industrija pa da zahteva črtanje dveh cerkvenih „četrtkovih“ praznikov.

O politični kulturi v Avstriji je dejal, da je na splošno dobra, kar je gotovo tudi sad izkušnje s preteklostjo, predvsem z državljansko vojno pred petdesetimi leti. Po njegovem mnenju politik, menil je Haiderja, ki si je prav politično konfrontacijo zapisal na svoje zastave, s tem skuša zakriti svojo vsebinsko plitkost in votlost in zato bo njegova krivulja kaj kmalu splahnela v pritlenosti.

Franc Wakounig

Predsednik parlamenta Heinz Fischer je obiskal tudi Mladinski dom; na sliki z dir. Avgustinom Mallejem

Slovenija med WEU in Natom

Možnost, da bi se Slovenija preko „partnerstva za mir“ posredno vključila oz. približala severnoatlantski obrambni zvezi NATO, očitno ni več nemogoča. Enačba Nata za zbljevanje z državami na vzhodu se glasi: biti morajo članice KEVS, to je Konference za evropsko varnost in sodelovanje, in izpolnjevati morajo zahtevne vojaške pogoje. In v Sloveniji so mnenja, da v vsakem oziru, tudi v vojaškem, izpolnjujejo pogoje za partnerstvo.

Kdaj pa bo Slovenija dejansko vključena v partnerstvo, pa odvisi od Nata samega. Sedaj Slovenija še niti vojaškega atašea nima pri sedežu Nata v Bruslju, čeprav sta se obe strani že lani na najvišji ravni dogovarjali o tej zadevi. Prednost vključevanja v partnerstvo je Nato dal članicam nekdanjega varšavskega pakta in državam bivše Sovjetske zveze in Albaniji, šele potem pa pridejo na vrsto ostale članice KEVS. Velikega pomena je zanj

tudi sodelovanje z Zahodnoevropsko unijo (WEU) kot obrambno organizacijo Evropske unije (bivše Evropske skupnosti). Slovenija je uradno najavila svoj interes, da se vključi v WEU in sicer v obliki pridruženega članstva z novim statusom držav, ki so do sedaj sodelovale le kot opazovalke v delu parlamenta WEU. Marca bo Slovenijo obiskal generalni sekretar WEU, Van Eekelen, udeležil se bo mednarodnega seminarja o odnosih med civilnimi institucijami in oboroženimi silami v demokratičnih državah. Ta seminar bo za Slovenijo tista priložnost, da se predstavi tako širšemu svetu kot tudi Van Eekelenu kot država, ki v razponu med civilno družbo in vojaškimi potrebami trdno stoji na temeljih demokracije in kjer so vojaške strukture pa tudi interesi oboroženih sil docela podrejeni normam in tudi nadzoru civilne družbe, beri demokratičnemu parlamentu.

Andrej Wakounig je predsednik deželne EL od njene ustanovitve pred dvema letoma. Živi v Dvoru pri Šmihelu v Podjunu, je poročen in ima dva otroke. Po poklicu je finančni uradnik v Celovcu.

Na volitvah v deželni zbor letos marca bo Enotna lista nastopila, čeprav, kot vse kaže, nima veliko možnosti na uspeh oz. na sedež v deželnem zboru. Kako to, da bo EL vseeno kandidirala?

Ugotovitev, da nimamo realnih možnosti, je seveda pravilna. Odločili pa smo se za to kandidaturo že lani na deželnem zborovanju v Borovljah, kjer je preko sto delegatov izpovedalo potrebo po samostojni kandidaturi. Za nas je v ospredju vprašanje končne ureditve samostojnega manjšinskega mandata v koroškem deželnem zboru. Mislim, da bilanca, ki jo

Vse odločitve, ki jih parlament, bodisi deželni ali državni, sprejema, se seveda tičejo celotne manjšine. Gre tudi za gospodarska vprašanja, za ekologijo, gre za vprašanje teritorija, na katerem manjšina živi. Naša zahteva je, da bi imeli polnovreden mandat, se pravi, da bi imeli enake kompetence kakor drugih 36 mandatarjev v deželnem zboru.

Manjšinska vprašanja v deželnem zboru močno izrinjajo. Mislim, da bi bila ena glavnih nalog našega mandatarja, da v teh zadevah deluje brez ovir.

Kako pa gledate na kandidaturo Ane Blatnikove, ki na listi socialdemokratov kandidira za deželni zbor in ki skuša v tej stranki dati poudarka manjšinskim vprašanjem?

Povedal sem že, da lahko samo mandatar, ki ni odvisen od strankarske prisile, po svoji vesti postavlja zahteve. Usoda pripadnika manjšine v večinski stranki je na žalost ta, da se mora često podrežati strankarski disciplini, ker se interesi stranke največkrat ne ujemajo z interesi manjšine. Tak človek mora biti precej trden, da lahko uveljavi svoje prepričanje. Prej ko slej bo moral spoznati, da s svojimi načeli tam ne more biti uspešen. Nikomur ne oporekam pravice, da se vključi v strukture

vi, ki pravijo, da ne gre, da bi imelo npr. 2.000 volivcev italijanske manjšine polnovreden mandat, tako je rekel državni sekretar dr. Vencelj v nekem intervjuju. To število 2000 pa temelji na volilnem imeniku za manjšino. Ne glede na dejstvo, da je pripadnikov manjšine tam precej več, pa se

činske stranke odpisale oz. v katerih hočejo odločiti čez glave prizadetih ljudi. To so npr. načrti za gospodarsko pospeševanje južnokoroške regije s posebnimi ukrepi, brezcarinska cona s Slovenijo, decentralizacija kanala, preprečitev visokohitrostne železnice skozi Podjuno, Rož in Ziljo. S tem bomo dosegli osnovne pogoje, da bo

no dolžino, tu smo se ujemali in želel bi, da bi nas ZSO tu tudi podprla. To bi ne škodovalo. ZSO bi se morala oddaljiti od tega, da se izključno zavzema za „takoi-menovano“ integracijo v večinske stranke.

Kakšna je razlika med deželno EL in posameznimi občinskimi listami? So občinske liste samo osnova za deželno ravan ali pa imajo svoje programe in so včlanjene v EL po lastni volji in presoji?

Volilne skupacije so vse včlanjene v EL, poleg tega še Skupnost južnokoroških kmetov in zastopstvo v deželni trgovski zbornici. Vse člane podpiramo po svojih zmogljivostih denarno in z nasveti. S Politično upravno akademijo, ki ni včlanjena, skrbimo za ustrezno izobraževanje odbornikov. Pobudnik ustanovitve PU-AK je bil dr. Apovnik, kateremu se je s PUAK izpolnila ena njegovih srčnih želja.

Do občinskih frakcij imamo v redu odnose in do kakih posebnih nesoglasij do sedaj ni prišlo.

Kakšen je odnos EL do večinskih strank?

Prav SPÖ je bila tista, ki se je najbolj postavila proti naši zahtevi po samostojnem mandatu. Do danes je ta stranka negirala skoraj

Andrej Wakounig, predsednik Enotne liste

imamo na občinski ravni s samostojnimi listami, dokazuje, da narodnopolitičnih vprašanj brez lastnih odborikov ne moremo spraviti v ustrezne gremije. Zato tudi zahteva po samostojnem mandatarju, ki ni odvisen od strankarske prisile večinskih strank, od volilno taktičnih nujnosti. Tak mandatar je izključno odgovoren narodni skupnosti.

Spraševala je SONJA WAKOUNIG

To je v bistvu tudi pomen te kandidature in že zdaj jasno povem, da bo samo dober rezultat ustvaril tiste temelje, da se bomo po volitvah lahko pogovarjali s strankami, o direktnem zastopstvu manjšine v deželnem zboru. Dodal bi, da je samostojen manjšinski mandat evropsko merilo. V Sloveniji npr. imata madžarska in italijanska narodna skupnost po enega poslanca, ne glede na številčno moč. V Nemčiji je urejen poseben status, da lahko tamkajšnja danska manjšina pride v deželni zbor v Kielu.

Kako naj bi EL tak mandat dosegla, če po običajni poti to ne gre?

Izdelali smo nekaj osnutkov in se odločili za varianto, po kateri naj bi zadoščal za 37. mandat (kor. deželni zbor ima 36 mandatov, op. pis.) en odstotek oddanih glasov.

Kakšne kompetence pa naj bi imel tak poslanec? Naj bi se zavzemal samo za narodnopolitična vprašanja ali pa bi bilo njegovo delovanje širše zajeto?

večinskih strank. Samo to bi pa tudi povedal, da je prav rezultat te integracijske politike precej porazen. Za primer navajam naše občine, kjer SPÖ ali ÖVP še nikdar nista vnesli kakšnega predloga v prid slovenski narodni skupnosti. Kar se tiče gospe Blatnikove, pa le toliko: V Bilčovsu – tam je Blatnikova doma – je županja Slovenka, tudi podžupan je Slovenec, in tam še do danes niso postavili po zakonu predpisanih dvojezičnih tabel. Ljudje so se morali sami postaviti za table. Zanje se je najbolj zavzemala naša kandidatka, gospa Ingrid Zablatnikova, ki po rodu niti ni Slovenka. Tu vidimo, kaj je prinesla takoiimenovana „integracija“.

Zagovorniki integracijskega modela pa pravijo, da bi en sam sedež v deželnem zboru ne dosegel ničesar, ker bi bil izoliran, ker bi bil vselej preglasovan. Zagovorniki integracije pravijo, da v svojih strankah lahko vendarle poskušajo kaj premakniti, čeprav sami pravijo, da uspehov ni moč doseči čez noč.

Če en sam zastopnik ne more ničesar doseči, potem to v isti meri velja za tistega, ki se je odločil za pot integracije v večinsko stranko. Po tej logiki je tudi tisti v stranki osamljen. Če bi tvoj ugovor jemali resno, bi Zeleni prav tako ne smeli kandidirati, ker pač ne morejo ničesar spremeniti. Mislim, da tudi majhna stranka lahko spravi v javnost precej vprašanj; odvisno je pač od osebe, kako se politično uveljavi.

Prejši omenil Slovenijo v zvezi z manjšinskimi mandati. V Sloveniji pa se množijo glasovi

omenja samo še število vpisanih kot uradno število italijanske manjšine. Se vam ne zdi, da ima ta slovenski model tudi svoje hibe?

V EL smo se opredelili za samostojen in polnovreden mandat, toda brez katastra. Za nas je pozitivno v Sloveniji predvsem to, da je v parlamentu tudi zastopnik manjšine.

Če pa se skuša v zadnjem času manjšinski mandat postavljati pod vprašaj, vidim to v sklopu sporov zaradi nerešenega vprašanja zastopstva slovenske manjšine v Italiji. Italijani so sklenili nov volilni red, v škodo vseh manjšin. Okrnitev zastopstva v rimskem parlamentu grozi celo južnim Tirolcem. Slovenci v Italiji so kot samostojna skupacija izpadli iz vseh zakonodajnih teles. Najbrž se skuša na tej relaciji postaviti pod vprašaj zastopstvo italijanske manjšine v slovenskem državnem zboru. To je samo politična igra. Za Slovenijo bi bilo usodno, če bi to napredno ureditev odpravila.

Kaj bi bila prva naloga manjšinskega mandatarja v koroškem deželnem zboru?

Temeljni smisel kadidature je, da dosežemo dober rezultat in s tem dokažemo, da se Slovenci nečemo odpovedati svoji zahtevi po samostojnem zastopstvu v deželnem zboru. Treba bo reševati vprašanja predšolske vzgoje, glasbene šole, radijskih in televizijskih sporodov. Gre tudi za neposredni življenjski prostor, za gospodarski razvoj in vprašanje ekologije.

EL je razvila koncepte tudi za tista pereča vprašanja, katera so ve-

mladina, naša prihodnost, ostala v domačih krajih. Vsekakor pa se bo moral samostojni mandatar prizadevati za uspešno sožitje, za boljše ozračje med večino in manjšino v deželi.

Če rečem, da so Slovenci na Koroškem deljeni nekako na „leve“ in „desne“, ne povem nič novega. Dejstvo pa je, da se je EL kot narodna stranka vezala skoraj izključno na Narodni svet, in ni bilo niti poskusov, da bi prestopila meje dnevne politike in šla v splošnejšo politiko.

Enotna lista ni nobena ideološka stranka; manjšinska stranka si ne more dovoliti, da bi znotraj manjšine uganjala svetovnonazorsko politiko. Mi smo odprti za vsakogar. Nočemo ljudi spraševati po ideologiji. Menim, naj ima vsak koroški Slovenec tisti svetovni nazor, ki se mu zdi najboljši. Navzven pa naj bi Slovenci vendarle nastopali enotno. Okrepiti hočemo svoje narodnostne strukture, da se bo slovenska beseda govorila tudi še dlje ko le trideset let. Če je bil očitek, da smo se preveč vezali na eno stran (recimo glede referendum), moram reči, da je tudi želja podeželskih ljudi, naj bi se na zunaj ne kazali razcepljeni. To naj končno tudi centrale upoštevajo.

Pa vendar so funkcionarji deželne EL skoraj izključno tudi funkcionarji Narodnega sveta.

To ni pravilno. Mi nismo nikdar povpraševali svojih funkcionarjev, če so pri Narodnem svetu ali ne. Rekel bi tako: v sklopu teh vprašanj smo imeli pač isto valov-

vse sklepe sosveta. Njen predsednik Ambrozy, referent za otroške vrtce, do danes zavlačuje zakonsko ureditev dvojezične predšolske vzgoje. Tudi v vprašanju slovenske glabene šole ni drugače. Na ÖVP tudi vsebinsko nismo nikakor vezani. Pravzaprav se glede manjšinskih vprašanj ti dve stranki bistveno ne razlikujeta. Želeli bi manj besed in več dejanj. FPÖ je v zadnjem času naredila precejšen korak na desno. Tak razvoj ni pozitiven. Razpihuje se desni ekstremizem. Glede pismenskih bomb sem že povedal v tiskovni izjavi, da krivim za zaostritve v državi tudi svobodnjake. Koalicije z Zelenimi pa nismo razbili mi. Do hujših sporov je prišlo zaradi mandata v državnem in deželnem zboru, ko se je Terezija Stoisic zelo vehementno izrekla proti našim upravičenim zahtevam. Medsebojni odnosi so zagledali zelo ohlajeni. Tudi Liberalni forum se menda poteguje za slovenskega predstavnika v svojih vrstah. Vendar je za oceno še prezgodaj. Njihov problem je podoben našemu; na podlagi koroškega volilnega reda najbrž ne bodo prišli v deželni zbor.

Kakšne konsekvence pa bodo, če bo uspeh EL pod pričakovanji?

Seveda pričakujemo uspeh. Če pa bi bil rezultat pod pričakovanjem, vidim nevarnost, da nikdar ne bomo prišli do manjšinskega mandata v deželnem zboru. V tem primeru bi tudi sam potegnil konsekvence. Nisem človek, ki bi bil priplepljen na stolčke, ki povrh niso niti najmanj „popovštini“.

Hvala za pogovor!

Gliha vkup štriha ali: Jelinčič zagovarja Žirinovskega

Ruski nacionalist in politično strašilo sosednjih držav ter zapadnih demokracij, Vladimir Volfovič Žirinovski alias „Adolfovič“, je v četrtek, 27. januarja zvečer prispel na večdnevni odh v Slovenijo. Medijski naval na brniškem aerodromu je bil skorajda smrtnonevaren in Žirinovski je zanimanje žurnalistov resnično užival.

Po pristanku se je med drugim pogovarjal z zastopniki Slovenske nacionalne stranke pod vodstvom Zmaga Jelinčiča. V petek, 28. januarja, smo Jelinčiču postavili nekaj vprašanj v zvezi z Žirinovskim in njegovo politiko.

Kaj pravite, da je Žirinovski prišel v Slovenijo, medtem pa mu druge države ne izstavijo več vstopne vize. Zakaj ste iskali tako ozke stike z ruskim nacionalistom?

Žirinovski ima pravico, da gre, kamorkoli hoče, torej tudi v Slovenijo, ki je svobodna in samostojna država. Pri nas Žirinovski ni „persona non grata“ in tudi ne mislimo, da bi ga za to proglasili, kajti Žirinovski sploh ne krati njenih (mišljenja je R Slovenija) pravic. Z njim sem se sestal na njegovo

delovali z Hitlerjem in Mussolinijem, ne morejo biti izenačeni z borci antifašističnih sil niti se zgodovina ne da spreminjati in obračati.

Nadalje je znano, da se Žirinovski v Nemčiji druži z najbolj desničarskimi in desnimi skupinami, na primer z izdajateljem proslule „Deutsche Nationalzeitung“ Gerhardom Freyem, ki odprto zagovarja nacistično vojaško mašinerijo in zahtevo revizije nemških državnih meja, ki bi nekega dne lahko postavila pod vpra-

cialna/nacional-socialistična) lahko primerjali z NSDAP?

Da, to je prava oznaka za to skupino, s katero nočemo imeti nobenega stika. Mi se nismo topli za milost Žirinovskega. Dobili smo njegov dopis oz. njegove stranke s podpisom adjutanta in drugega moža stranke Alekseja Vedenkina, da se Žirinovski ob priliki odhida v Slovenijo želi srečati z nami in je takorekoč prosil za avdienco.

Kaj so bile glavne točke pogovora, kajti Volfovič je na

Brniku v eni sapi izjavil, da lju- bi Slovenijo in Jugoslavijo?

Dali smo mu jasno vedeti, da odklanjamo vsako panslaviistično zvezo držav, ker internacionalizma na nacionalni ravni ni. Ta obstaja samo na ideološki ravni, na primer komunistični oz. socialistični internacionalizem in pa internacionalizem krščanskih demokratov. Glede Jugoslavije in Slovenije pa je Žirinovski izjavil, da noče Slovenije tlačiti v balkanski kotel ali jo kakorkoli vezati na staro nekdanjo Jugoslavijo. Zanj je Slovenija samostojna država. Seveda pa smo gospodarskemu sodelovanju med Slovenijo in Rusijo namenili veliko pozornosti.

Dotakniva se še enkrat izjav Žirinovskega, predvsem njegovih nedavnih groženj z

atomskim in drugim bajnim orožjem, ki da ga je menda ruska armada že razvila. Ali vas take izjave ne strašijo in delajo pozornega pri izbiri pogovornih partnerjev?

Kar je Žirinovski govoril drugod, me ne zanima. Rad bi pa rekel nekaj v zvezi z vojno na Balkanu: Hrvaška je v vojni. Avstrija se tega očitno ne zaveda docela, in tudi tega ne, da se v bistvu njene meje branijo prav na slovensko-hrvaški meji. Zato od Avstrije pričakujem, da se zavzema za odpravo sklepa 713 Organizacije združenih narodov o embargu orožja za vse bivše jugoslovanske republike. Naj ta embargo odpravi za Slovenijo, ostale republike na območju bivše Jugoslavije me ne zanimajo.

Franc Wakounig

Za novinarje je bil Žirinovski senzacija

izrecno željo in sploh nimam slabega vtisa o tem človeku.

Žirinovski je že večkrat ostro izpadel s svojimi antisemitičnimi izjavami in podobnimi neslanostmi. Ali vas ta plat tega človeka ne moti oz. skrbi?

V Sloveniji doslej ni bilo nobenih izpadov Žirinovskega, v prvem pogovoru sva oba soglašala, da so zmagovalke druge svetovne vojne edinole zavezniške, to so alirane sile. Kolaboracija, ki danes v Sloveniji dviga glavo, to je bela garda, domobranci, pač vsi, ki so so-

šaj tudi kakšen del slovenske meje? Ali vas to kot slovenskega nacionalista ne moti?

To me ne zanima in ne vmešam se v zadeve tujih držav. Kajti to, kar ima Žirinovski z Nemci, je stvar, ki zadeva samo Rusijo in Nemčijo.

V Sloveniji se kar dve izrazi ti nacionalni stranki tepeta za žarek milosti z obličja Žirinovskega, to sta vaša Slovenska nacionalna stranka (SNS) in pa Nacional-socialna zveza Slovenije (NSZS) Matjaža Gerlanca. Ali bi jo zaradi podobnosti imena (nacional-so-

Žirinovski: Avstrija naj okupira Slovenijo....

Obisk ruskega nacionalista in predsednika liberalno-demokratske stranke Vladimirja Volfoviča „Adolfoviča“ Žirinovskega konec preteklega tedna v Sloveniji je razkrinkal vso brdavosovstvo in nepreračunljivost tega nevarnega politikankega velikoruskega burkeža.

Njegovo vedenje in izjave na Bledu so bile tako protislovne in skregane z normalno politično logiko (ki mora preklemano veliko prenesti), da človeka postane strah že samo ob misli, kaj če bi (bo?) ta oseba nekega dne lahko soobračala usodo Rusije in s tem tudi svetovno politiko.

To, da so njegovi spremljevalci na Bledu grizli kozarce in tako dokzovali njegovo in svojo moškost, da se je dal kot koklja prenesti v stolu na blejsko pletnjo (čoln) in da je menda razgrajal po sončni strani Alp, v bistvu sodi v vseevropsko folkloro, popoprano s kazakom.

Bistveno drugače pa se stvar kaže, če si podrobneje ogledamo njegove izjave v Sloveniji in jih primerjamo s tistimi, ki jih je Žirinovski dal drugod.

Na Bledu se je delal velikega prijatelja Slovenije, da ne rečemo slovenskega rodoljuba, in zatrjeval, da mora ta država

ostati suverena, da so njene meje nedotakljive, sploh pa naj jo Bog požegna. Z vodjo slovenske nacionalne stranke Zmagom Jelinčičem sta celo izmenjala komunikacije, v katerem piše, da Slovenije v nobenem smislu ne gre vezati na nekdanjo Jugoslavijo ali umeščati v koncept balkanskih držav. Pa že ta komunikacija je vprašljiva: kajti z drugačnim strojem je pripisana sedma točka, da obe strani soglašata, da morajo meje Slovenije ostati v mejah 20. stoletja in v skladu z zapisi na mednarodnih dogovorih.

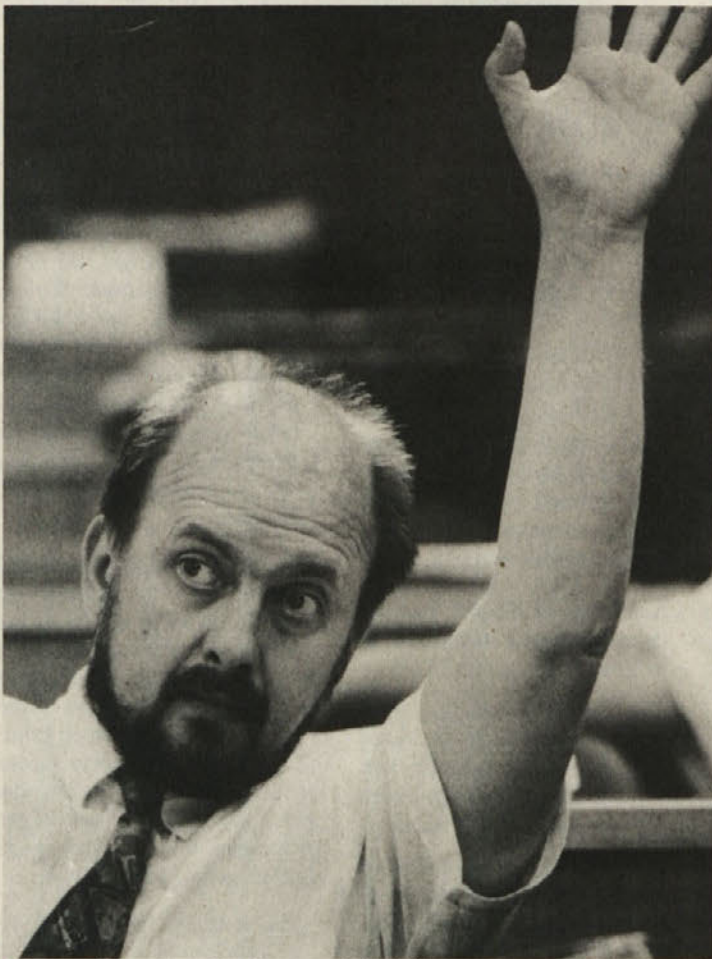
Popolnoma drugače pa zvezni Žirinovski v pogovoru za nemški „Die Welt“. Tam je pozval Nemčijo, naj zahteva nazaj dele Poljske, celo Češko in rusko enklavo Kaliningrad,

kajti velika Nemčija, Rusija in Indija da bojo nove evrazijske velesile. „Umetno državo“ Romunijo bi veljalo razdeliti med Madžarsko in Bolgarijo, Slovaško naj si razdelita Rusija in Poljska. Avstrija pa naj okupira Slovenijo in tako zagotovi nemški dostop do Sredozemlja. V Beogradu pa je besedičil o času, ko bosta Srbija in Rusija imeli skupno mejo in Madžarske ter Romunije ne bo več, ko si bosta Rusija in Nemčija razdelili Poljsko in ko bojo ruski vojaki svoje noge namakali v Indijskem oceanu.

Zanimivo je, da so gospodu Jelinčiču vse te besede bile znane, pa jih v razgovoru s Slovenskim vestnikom ni hotel – ali pa se ni upal – komentirati.

Nemška ustavna služba poroča, da Žirinovski išče stike z nemškimi neonacističnimi in rasističnimi skupinami, torej z „brati po duhu in orožju“.

Franc Wakounig

Slovenski nacionalist Zmagom Jelinčič

DEŽURNI REPORTER

12. "Večerni", 28. 1. 94

»WIR EMPFEHLEN!«

Na račun graške pivovarne Gösser in njenega jedilnega lista, ki ga je razdelila po mizah svojega šotora V.I.P. ob letošnji Zlati lisici, je bilo v vseh medijih – na radiu, televiziji in v časopisu – že veliko napisanega. Nič čudnega, kajti tako žaljivega pačenja našega jezika doslej še nismo doživeli.

Bile pa so še druge neprijetnosti. V Gösserjevem paviljonu so stregli – sredi slovenskega Maribora – izključno v nemščini, nobeden od (iz Gradca uvoženih) natakarjev in natakaric namreč ni znal niti besedice slovensko. Ali si lahko predstavljate, da bi, na primer, na Graškem sejmu v Vinagovem šotoru (če bi ga ta seveda postavil) natakarji stregli samo v slovenščini? Mislim, da

si kaj podobnega še zamisliti ne morete! Da sploh ne omenjamo dogodka, ko kontrolorji v – zdaj že razvpiti – V.I.P. šotor niso spustili pravosodnega ministra države Slovenije dr. Miho Kozinca! Tu bi že lahko zapisali, da ima vsaka predrznost svojo mejo.

Pri Gösserju so očitno prepričani o nasprotnem. Namreč, da predrznost v Sloveniji nima meje. Pred nekatere lokale v Sloveniji so razpostavili reklamne table, ki stojijo na pločnikih v obliki črke A. Sama tabla je črna in nanjo je moč s kredo marsikaj napisati, toda nas v tem primeru zanima predvsem njen okvir. Na njem je namreč zapisano Gösser Gold, potem pa s precej velikimi črkami: »WIR EMPFEHLEN«.

Tako tablo lahko vidite te dni pred vhodom v nekdanji kino Udarnik, na kateri je potem z

barvnimi kredami napisano: NOVO bistro »CAFFE«.

Gösser je začel v Sloveniji veliko prodajno ofenzivo, kar je dobro, saj ponuja imenitno pivo. Tako vedo povedati tisti, ki se na kvaliteto te pijače nekoliko spoznajo. Toda, če je začel s tako odločnim prodorom na slovensko tržišče – kar ni prav nič narobe – se bo moral držati določenih pravil in bo moral svoje blago, denimo pivo, v Sloveniji reklamirati v slovenščini, ne pa v nemščini! Tudi na svoje reklamne table bo moral namestiti »Wir empfehlen« napisati: Priporočamo. Saj tudi v Italiji, kjer prodaja svoje pivo, le-tega priporoča iz »Raccomandiamo« ...

S takim reklamiranjem v tujem jeziku se namreč začne, konča se pa ... No, saj vemo, kako je bilo pri nas pred dobrimi petdesetimi leti ...!

OBZORNIK

Bruselj trdo proti kmetom

BRUSELJ: Pri pogajanjih za članstvo v Evropski uniji so avstrijski zastopniki prav pri vprašanju kmetijstva že občutili trdo pest in jekleno stališče Bruslja. Evropska skupnost je namreč brez kakršnegakoli »kaj pa, če bi« zavrnila posebne avstrijske dotacije in podpore kmetom, predvsem v gorskih regijah, in zahtevala, da mora Avstrija odpreti tudi svoje tržišče za bistveno cenejše produkte Evropske unije. Nadalje Bruselj zahteva znižanje ekoloških standardov.

Slovenec med pobitimi novinarji

MOSTAR/TRST: Pretekli petek, 27. januarja je nad Trst in okolico legla huda žalost. Hrvaška granata je v Mostarju pred muslimansko otroško bolnišnico ubila tri novinarske kolege RAI, italijanske državne televizije, ko so ravno snemali oddajo o nikogaršnjih otrocih, žrtvah brezumnega klanja v Bosni. Žrtve, Marco Luchetta, snemalec Sašo Ota in tehnik Dario D'Angela so bili takoj mrtvi. Le po daljših zapetljajih s tamkajšnjimi oblastmi je bilo možno njihova trupla prepeljati v nedeljo v Italijo in od tam v Trst, kjer so bili napanari na sedežu RAI. Od ponedeljka do pogreba v torek so se Tržačani in najvišji predstavniki Italije

poslavljali od treh ubitih. Torek je bil v Trstu razglašen za dan žalovanja. Povsod v državi je bilo čutiti nemočen bes zaradi brezumnih dogodkov in klanja v balkanskem peklju. Snemalec Sašo Ota, ki zapušča nekaj let starega sina, je bil aktiven član slovenskih kulturnih in športnih društev v Borštu pri Dolini. Ubiti novinarji so bili med kolegi zelo priljubljeni.

Premiki na Bližnjem vzhodu

DAVOS/JERUZALEM/ŽENEVA: Pogajanja med Izraelom in Palestinci so se premaknili z mrtve točke. Glavne zasluge za ta razvoj imata izraelski zunanji minister Shimon Peres in vodja Palestinske osvobodilne organizacije Yasser Arafat. Oba politika sta se srečala v Davosu in po daljših in konstruktivnih pogovorih stopila z roko v roki pred svetovni tisk in bila zato deležna priznanja. Kdaj bo avtonomistična pogodba med Izraelom in PLO dejansko podpisana, pa še ni jasno. Najprej je kazalo, da se bo to zgodilo že kmalu, a Peres je ta teden dejal, da bo pogajanja za avtonomijo na podlagi washingtonske pogodbe trajala še nekaj časa. Po najnovejših informacijah pa naj bi se Palestinci in Jordanija dogovorili za skupno državo, ki bi zajemala tudi predvideno avtonomno področje pri Jerihu. Kakorkoli že, osrednje izraelsko vprašanje je in ostane status judovskih naseljencev na zahodnem obrežju Jordana.

Hrvaška pod pritiskom mednarodnih sankcij

ZAGREB/WASHINGTON: Zaradi vmešavanja redne hrvaške vojske (HVO) v Bosni in Hercegovini grozijo Hrvaški ostre mednarodne sankcije. Po ameriških podatkih naj bi trenutno bilo kar 10.000 hrvaških vojakov v Bosni. V primeru, da so podatki resnični, bojo ZDA zahtevale stroge ukrepe proti Zagrebu, ki je doslej uradno zanikal sodelovanje svoje vojske v Bosni. Na bosanskih bojiščih so se zadeve ponovno zaostrele. Srbi so odredili splošno mobilizacijo, hrvaške enklave v srednji Bosni so pod vse hujšim pritiskom muslimanske vojske in le-ta se vse težje uveljavlja na frontnih odsekih s Srbi.

Južnoafriški volilni zapleti

JOHANNESBURG: Konzervativne in desnoradikalne skupine južnoafriških belcev odnosno Burov ter skupina Zulujev »Inkatha« pod vodstvom kralja Mangusuta Butlezija so odklonile vsakršnje sodelovanje z ANC-jem, Afriškim nacionalnim kongresom, ki se zavzema za spravo južnoafriškega prebivalstva. Beli radikalci so celo napovedali oborožen boj in da bojo oklicali lastno državo, neke vrste Buristan.

Koncert v Šentjanžu

V Šentjanžu so v obnovljenih prostorih stare šole in kasnejšega obrtnega objekta zacvetele prireditve. V soboto so pred številnimi obiskovalci nastopili pevci iz Bilčova »Vaščani pojo« pod vodstvom Joška Kovačiča, Sekstet deklet iz Borovelj, ki ga vodi Edi Oraže, temperamentno pa so užgali seveda tudi domači tamburaši, ki so obnovili šentjanško tradicijo – nekoč jih je vodila Ivana Weiss-Stefaner. Novosestavljeni zbor vodi odslej Vera Kunčič, mladi glasbeniki vadijo šele približno tri mesece in tokrat so preživeli svoj izredno uspešen »krst« pred občinstvom. Investicij ni bilo potrebno veliko: tamburice so potrpežljivo čakale in dočakale...

Interni nastopi po oddelkih Glasbene šole

- 3. 2. 1994 – cerkev sv. Eme, Celovec ob 15.30 uri – učenci orglarskega oddelka (prof. Angela Tomanič)
- 5. 2. 1994 – Globasnica, (skupno z oddelki Šmihel in Šentlipš) ob 16.30 uri v ljudski šoli v Globasnici
- 8. 2. 1994 – Mohorjeva I, ob 17. uri v ljudski šoli (Župančič J., Pogačnik J., Krstič N., Ogris F.)
- Straja vas (Zila), ob 19. uri v ljudski šoli
- 9. 2. 1994 – Mohorjeva II, ob 16.30 uri v ljudski šoli (Goričar B., Sodja L., Smrekar J., Ogris F.)
- Modestov dom, ob 19. uri v dvorani
- 11. 2. 1994 – Borovlje, ob 18. uri pri Cingelcu
- 16. 2. 1994 – Mladinski dom, ob 18.30 uri
- 17. 2. 1994 – Pliberk, (skupno z oddelkom Vogrče) ob 19. uri v Posojilnici
- 18. 2. 1994 – Sele, ob 17.30 uri v farnem domu
- Šentprimoz, (skupno z oddelki Dobrla vas in Žitara vas) ob 18.30 uri v Kulturnem domu
- 19. 2. 1994 – Škofiče ob 17. uri v društveni sobi
- 19. 2. 1994 – Šentjakob ob 15. uri v društveni sobi

Politično upravna akademija (PUAK) vabi na retorični seminar

„Govor ni samo govorjenje“

od petka, 25., do nedelje, 27. 2.,
v Domu v Tinjah

Seminar vodi Pravljnično gledališče: Zdravko Zupančič in Jaša Jamnik, režiserja, Špela Kucler, študentka filmske režije

Prijave do 21. 2. 94 po tel. 0463/512528-28.

Prispevek 400 šil. za tečaj, v to ceno niso vključena prenočišča!

Za okrepitev centralne uprave v Dobrli vasi iščemo

nameščenko/ca

Znanje slovenščine zaželeno. Če ste angažirani in želite delati v teamu, če hočete sodelovati v večajočem se trgovskem podjetju, pošljite pismo prošnjo na naslov:

Rutar Center
v roke g. Andrea Rutar
Eisenkappler Straße 10
9141 Eberndorf/Dobrila vas
Telefon (04236/2181-25)

Zveza slovenskih žena iz Celovca vas vabi na

štiridnevno potovanje v

NIZZO – MONACO – SAN REMO

od 14. 3. do 17. 3. 1994

Cena: dvoposteljna soba 2.900,- šil.
dodatek za enoposteljno sobo 500,- šil.

V ceno je vključeno:

- vožnja z modernim Sienčnikovim avtobusom
- trije polpenzioni v San Remu
- vodič

Vstopnine niso zajete v ceni!

Zaradi izrednega uspeha, ki ga je imelo podobno potovanje v lanskem letu, smo se odločile, da ponovimo ponudbo! Prijavite se čimprej, ker je število udeležencev/udeleženk omejeno, pa tudi zaradi rezervacij sob v hotelu.

Prijave sprejema: Milka Kokot
tel. 0463/514300/40

Pojdite z nami, ne bo vam žal.

Povabite na to lepo potovanje tudi prijatelje ali znance!

Dve komediji pred premiero – Šentprimož in Brnca „Trije vaški svetniki“ in morala

Trije vaški svetniki in varuhi morale se znajdejo v precepu

Komedije so spet „in“. Zdi se, da publika, pa tudi igralci, potrebujejo nekoliko oddiha od težke hrane za možgane. Napovedana je zabava brez velikih sporočilnih ambicij, igre za prijetno popoldne ali zabaven večer. Poudariti je treba, da je to legitimna pravica gledališča, da zabava, da nudi sprostitve tudi tistim, ki niso preveč navdušeni za reševanje eksistencialnih problemov po napornem delavniku.

Kljub temu pa se da tudi iz

nezahtevnejše literarne podlage ustvariti dober gledališki komad, vsaj tako so prepričani igralci „Gledališča ob Dravi“ skupaj z režiserjem Petrom Militarovom. Trije vaški svetniki – starejši gledalci se jih prav gotovo spominjajo. Pravzaprav neumna burka, kakršne so posebno v medvojnem obdobju silno radi igrali po podeželju v Sloveniji in po Koroški. Po dokaj zahtevnem repertoriju, odkar je bilo gledališče ustanovljeno, je to nenadoma po-

seg v žanr, katerega skoraj nismo več vajeni.

Zgodba je preprosta. Gre za vaške varuhe morale, ki pa imajo seveda sami dovolj masla na glavi. Plačujejo alimente za stare sladke grehe in bogne-daj, da bi žene kaj zvedele.

Peter Militarov je tekst nekoliko predručil in temeljito oklestil. Pa vendar, zakaj tokrat tak arhaičen tekst?

Militarov: „Hotel sem pravzaprav napraviti eksperiment, če lahko tak tekst danes še kaj

pove gledalcu. V tekstu je pač nanizan kup domislic, ki pa s pravo komičnostjo nimajo kdove kakšne zveze. Zato želim z novo dramaturgijo in novo kompozicijo preizkusiti, koliko komičnosti se da zavestno ustvariti s to predlogo.

Poleg tega pa je ta tekst tudi primeren za pustni čas.

Še bolj važno pa se mi zdi, da imajo igralci končno priložnost, da nekoliko improvizirajo na odru in zdi se mi, da bo to prvič na Koroškem. In tudi gledalcem bo po nekaj zahtevnih tekstih predstava izključno v oddih, posebno še, ker se bomo še letos spet lotili sodobnejših in težjih tekstov. Važno se mi tudi zdi, da bomo s to predstavo lahko gostovali praktično v vsaki gostilni.

Pa vednar – Militarov bi ne bil Militarov, če bi ne imel skritega sporočila v svoji predelavi.

Militarov: „Da, res je. V komediji igra veliko vlogo vaško društvo za ohranjanje morale in tu sem že malo zloben. Tako društvo je namreč nenadoma cela Slovenija. Pri nas naj bi se namreč moralno vsi preobrazili, to asociacijo morale sem si dovolil. Silno veliko je slišati o morali in temu govoričenju ni zaupati. Akcent je na moralnem sprenevedanju, na nekakšnem uvažanju morale s severa. To je tipično, pri nas sploh radi „plonkamo“, čeprav dostikrat slabo.“

Tokrat ni profesionalcev zraven?

Militarov: „Ne, ni. So pa tu-

Režiser Peter Militarov

di neprofesionalni igralci z one strani Alp. Ni mi pa jasno, kaj imajo nekateri proti profesionalcem v gledališču. Ljudje, ki dobro obvladajo svojo obrt, so lahko samo za vzgled in tukajšnji igralci se lahko maričesa od njih naučijo. Naših igralcev to ne moti, moti pa to tiste, ki bi radi našli dlako v jajcu. Zanimivo, da taki kritikantje sami zaposlujejo profesionalce v orkestrih, ko gre za koncerte. Tam pa je vse v redu. In, če že hočeš, tudi za to sorto sprenevedanja gre v tej komediji in za take moralne varuhe družbe.“

S.W.

SPD „Dobrač“: „Butalci“ ob desetletnici brnške igralske skupine

Pred desetimi leti, na dan točno 25. februarja 1984, so z igro „Naši ljubi otroci“ in pod režijo Slavice Kropivnik na Brnci prebili led večletnega gledališkega molka in se s samostojno produkcijo predstavili domači in širši javnosti. To je bil začetek gledališke uspešnice posebne vrste, kajti igralska skupina SPD „Dobrač“ je od takrat pa do danes postavila na oder osem iger in z njimi nastopila in gostovala nič manj kot 77 krat doma in v ostalem slovenskem prostoru. Zares ponosno število za amatersko podeželsko skupino. Jedro igralcev je vseskozi ostalo isto, stalno pa so na Brnci znali vključevati v skupino naraščaj. Brnški igralci trenutno sodijo med priznane gledališnike na slovenskem Koroškem. Režiserji so bili Slavica Kropivnik (širikrat), Peter Militarov (trikrat) in enkrat Iztok Valič.

Sedaj, za desetletnico igralske skupine, na Brnci pripravljajo komedijo „Butalci“, legendarno delo Frana Milčinskega v dramaturgiji Iva Svetine. Režiser je Zdravko Zupančič, sicer direktor in menedžer Pravljicega gledališča v Ljubljani. V pogovoru s Slovenskim vestnikom je povedal svoje misli o delu s skupino.

Mnenja je, da v bistvu ni hujših razlik med poklicnimi in amaterskimi igralci, kajti vsak nastopajoči se mora potruditi

in v svojo vlogo vložiti vso svojo zmogljivost in izrazno moč, pač mora „vse od sebe dati“, če naj uspe in se čim bolj približa zahtevanemu liku. Seveda pa je delo z amaterji zahtevnejše, ker so vaje hkrati igralski seminar za igralce. Pri vajah se režiser in igralci ne omejujejo samo na načrtovano igro, ampak se menijo o splošno-gledaliških problemih in jih preračunavajo. Razlika med amaterji in profesionalci je ta, da amaterji pač niso člani igralci, kar se pozna pri govoru, odrskem gibu in sploh pri nastopu. Zupančič pa meni, da ta razmejitev v glavnem velja le za začetek, kajti sčasoma, v teku vaj in priprav, razlike bolj in bolj zginjajo in se pri nastopih zabrišejo. Zato je prav, da z amaterji delajo in v skupini sodelujejo profesionalci, pa čeprav zadnje čase na Koroškem prav na ta račun čujemo neke čuda teze. Sodelovanje profesionalcev koristi neprofesionalcu, ker se od njega neposredno uči in si nabira njegovih izkušenj in ker to konec koncev služi cilju uprizoritve.

Družbena satira

„Butalci“ Milčinskega so ena najostrejših družbenokritičnih satir, kar jih poznamo v slovenski književnosti. Svoje aktualnosti in kritičnosti niso izgubili, nekateri celo menijo, da so danes bolj aktualni kot kdajkoli prej. Tega se je dodo-

Režiser Zdravko Zupančič

bra zavedal tudi dramaturg Ivo Svetina in besedila sploh ni spreminjal ali vnašal kakršnekoli „aktualnosti“ in „sedanosti“ v igro. Vedel je, da so „Butalci“ tako dovršeno napisani in potuhtani, da bi vsak prenos v sedanjo in aktualno politično stvarnost stvari samo škodoval, jo okrnil in zmajal. Kajti „Butalci“ so brezčasno sodobni in aktualni.

Eden od starih mačkov skupine, to je prvih igralcev, je predsednik SPD „Dobrač“ Marjan Gallob (sedaj že sodeluje sin Štefan). Prav ponosen je na dosedanje dosežke skupine in opozarja na izjemen pomen, ki ga imajo igre tudi za jezikovno izobraževanje posameznika. Za marsikoga je oder bil jezikovna šola.

Premiera komedije „Butalci“ bo v petek, 11. februarja 1994 zvečer v kulturnem domu na Brnci.

„Butalci“ bodo zabavali na Koroškem v uprizoritvi brnškega prosvetnega društva

Cankar pri „Dravi“: Izšla knjiga „Pred ciljem“

Dogodek posebne vrste, in to tako kulturno kot družabno, je bila predstavitev knjige „Vor dem Ziel/Pred ciljem“, izbora dunajskih črtic Ivana Cankarja v petek, 38. januarja zvečer pri Joknu v Celovcu.

Dr. Sturm-Schnabl, dr. Erwin Köstler in dr. Lengauer

8000 strani, tako skopi statistični podatki, obsega literarna zapuščina pisatelja Ivana Cankarja, največjega slovenskega pisatelja, kot po navadi piše v učbenikih in drugih zapisih. Precejšen del svojega opusa je Ivan Cankar napisal na Dunaju, kamor je odšel študirat, a je sam čestokrat na robu družbe tavajoč, iz socialnega angažmaja pisal o ljudeh, ki so živeli na robu tedanje dunajsko-kakanijske družbe. In iz trinajstih dunajskih črtic je skupina študentov na celovski slavistiki pod vodstvom dr. Steinerjeve, sodelavke zvezne tiskovne službe, in dr. Karla Neßmana skovala knjigo „Vor dem Ziel/Pred ciljem“, ki jo je v nemščino prevedel Erwin Köstler, izdala pa založba „Drava“.

Delo študentov

„Drava“ je predstavitev knjige uvezla v razpravo o Cankarjevi evropski dimenziji in o dejstvu, da je I. C. za evropsko književno stvarnost še zmeraj v veliki meri neznana oseba, nepopisan list. Povabila je slavistko dr. Katjo Sturm-Schnabl, prevajalca Erwina Köstlerja in celovskega germanista dr. Huberta Lengauerja, da so razpravljali o Cankarju in njegovem delu.

Dr. Katja Sturm-Schnabl (dunajska slavistka) je spregovorila o evropskem pomenu Cankarja. Bil je subtilen pisatelj evropske moderne, razširil je kot nihče drug evropsko simbolno stilistiko in z njo obogatil

književnost naše celine. Nepoznan je I. C. zategadelj, ker je pripadnik malega naroda. In dokler literatura malih narodov ni prevedena v svetovne jezike, tako dolgo ni del svetovne književnosti. Takšna je stvarnost ali pa usoda! Sturmov je poudarila, da je Ivan Cankar bil lastni jezikovni alkimist, antiteza je bila njegovo prvinsko stilno sredstvo pri socialnem angažmaju. V slovensko literaturo je vnesel plaz novih prijemov, njegov jezik je posebna kategorija slovenskega knjižnega jezika. Dr. Sturm-Schnabl je napovedala kritično dvojezično izdajo Cankarjevega dela, ki jo bo pripravila njena prevajalska skupina na dunajski univerzi.

Jezikovni alkimist

Eden njenih sodelavcev je prevajalec Erwin Köstler, ki je v svojem prispevku ugotovil, da je Cankarjeva proza ritmična, do zadnjega skomponirana, edinstvena, perfektna in monotona-eruptivna. Jezikovni provokater Cankar ga je do cela prevzel in pritegnil.

Cankar pa ni bil samo književni zapisnikar socialne bede in krivic svojega časa, bil je globoko političen človek, zaveden in prepričan Slovenec ter velik zagovornik političnega združevanja južnokoroških narodov v isti državi na podlagi jezikovne in kulturne samobitnosti. To so dejstva, ki dandanes niso aktualna, a ne moremo mimo

njih, če nočemo Cankarja posiljevati ali mu drugače delati krivico. Pa kaj, Cankar še nikoli ni bil miljenec ideologov, oblastnikov in vladajočih. Umrl je leta 1918, 11. decembra, mlad po letih, a z izredno bogato vsebinsko in književno dediščino.

Evropski Cankar

Germanist Lengauer je dejal, da je Cankar socialno bedo in stvarnost opisal s tako ostrino, ki ji v celotnem nemškem literarnem svetu ni para.

Predstavitev je pritegnila veliko poslušalcev, med njimi so bili slovenski kulturni ataše na Dunaju Borut Trekman, profesor Janko Messner, konzul Milan Jazbec, deželnozborska poslanka Melita Trunk, predsednik ZSO Marjan Sturm in časnikarski kolegi s Slavkom Frasom na čelu.

Franc Wakounig

Dr. Gertraud Steiner, sodelavka Zvezne tiskovne službe z direktorico založbe „Drava“ dr. Helgo Mračnikar

Jezik je duša

JANKO MESSNER

Edina stranka, katera se je upirala?

V zadnjem pogovoru nam je ostal za pretresanje še „kateri-a-o“, vprašalni in oziralni zaimek.

Ko vprašujemo po eni ali več osebah, rečeh iz večje vrste, pravimo: kateri krompir ti je ljubši – kuhani ali praženi? Katero vino boš – belo ali črno? Katerega dne smo? Oziralni pomen tega zaimka pa je malo bolj zapleten: namesto njega rabimo največkrat „ki“! Včasih pa ga moramo rabiti, da se ognemo dvomnosti: Učitelj je pohvalil učenca, ki ga je imel najrajši? Kdo je imel koga najrajši? Učitelj učenca ali učenec učitelja? Mogoči sta obe razlagi, zato zaradi jasnosti pravimo: Učitelj je pohvalil učenca, katerega je imel najrajši. Načelno pravilo je takšno: oziralni „kateri-a-o“ rabimo samo v zvezi s kakim predlogom (Šola, v katero bova zdajle stopila, je dvojezična, politik, s katerim se družijo, ni vreden njihovega zaupanja...), pa še tam ga najraje nadomeščamo s kratkim (nespremenljivim) „ki“ s kratkimi oblikami osebnega zaimka: ki ga, ki je, ki mu, ki jo, ki ji... Torej takole: Šola, ki bova zdajle vanjo stopila, je dvojezična. Politik, ki se z njim družijo, ni vreden njihovega zaupanja. In zgoraj seveda: Edina stranka, ki se je upirala!

O napačni rabi tega oziralnega „ki“ in „kateri-a-o“ pa smo se že večkrat pogovarjali: Pisatelj se je obrnil na ministra, ki (kateri) mu je s finančno podporo pomagal izdati knjigo. Kam se je obrnil? Na tistega ministra, ki mu je (že) pomagal izdati knjigo? Takšnih napačnih oziralnih zvez je v našem tisku še pa še, ker pisarji ne pomislijo, da se dejanje oziralnega stavka zgodi šele po dogodku glavnega stavka: najprej se je pisatelj obrnil na ministra, nato šele ga je ta podprl. Takšno podredje je treba spremeniti v priredje: Pisatelj se je obrnil na ministra in ta mu je pomagal izdati knjigo.

Plesna vročica maturantov

Ples maturantov Slovenske gimnazije, bolj znan pod običnim nazivom „Gimnazijski ples“, je seveda tudi letos zelo uspel. V petek, 21. januarja se je v prostorih doma sindikatov v Celovcu kar trlo ljudi, predvsem staršev in zlahte letošnjih maturantov in sploh mladine, da je marsikoga spreletela

klavstrofobična zona. Ples so zelo (p)olikano pričeli maturanti s primerno modernistično polonezo, katere so se naučili pod vodstvom plesnega mojstra Gregeja Krištofa (odel se je v zelo ekstravagantno garderobo). Navrh so sledili pozdravi zastopnikov osmošolcev, nagovor ravnatelja gimnazije Re-

ginalda Vospernika in omemba častnih gostov ter prvi ples, ki so ga maturanti odsukali s svojimi starši. Za ples sta igrala dva ansambla: „As“ in „Mono MP“S“. Del izkupička je namenjen Združenju staršev oz. dvema podpornima štipendijama.

f.w.

Koča na planini Bleščeči je poleti in pozimi dobro obiskana

Nekaj podatkov za naše planince

Oskrbovanje in vzdrževanje planinske postojanke Koče nad Arihovo pečjo na planini Bleščeči, last Slovenskega planinskega društva Celovec, zahteva mnogo dela in pozornosti. Tokrat hočemo dati nekaj napotkov, kako bi bivanje v koči lahko naredili še bolj privlačno.

Minulo leto smo zaradi mile zime imeli velike težave s pomanjkanjem vode. Že konec aprila je usahnil vrelc v Solnicah, tako da smo vodo morali od daleč nositi na planino. Če

bi se to še kdaj ponovilo, vas bomo o tem obvestili in dali napotke, kako ukrepati. Upajmo, da se takšna suša ne bo več ponovila. Z veseljem pa ugotavljamo, da so uporabniki koč glede problema odpadkov vedno bolj disciplinirani in pridno odnašajo. To je bil pred nedavnim še velik problem, saj smo morali na leto znositi kar okoli 30 vreč te nesnage v dolino. K temu preobratu sta med drugim pripomogla še dva dejavnika – odstranitev smetnjaka pred kočo in akcija za ločevanje odpadkov, katere res-

nosti se ljudje vedno bolj zavedajo. Naj v zvezi z odpadki še omenim, da imamo v koči vedno na razpolago plastične vrečke, da ni izgovora, da bi onesnažili nahrbtniki z odpadki.

Že več let imamo v naši koči električno razsvetljavo s pomočjo sončnih celic. Ta pa trenutno ne deluje (odpovedala je težka baterija, novo pa v tem snegu ne moremo spraviti gor). Za nadomestilo imamo prenosno plinsko svetilko. Obiskovalcem koč svetuje-

mo, da si za vsak slučaj priskrbijo plinsko kartušo, kajti lahko se zgodi, da je svetilnikova kartuša že izpraznjena in ste ob razsvetljavo, kar seveda ni prijetno. In še nekaj! Ne pozabite vzeti s seboj vžigalic!

Za udobno prenočevanje v koči obiskovalcem še svetujemo nabavo zelo koristne planinske spalne rjuhe iz bombaža. Rjuha je lahka in ne zavzema veliko prostora v nahrbtniku, poleg tega pa je še topla v njej, ker se tako zavita vanjo tudi razbrcati ne moreš. Kupite jo lahko na deželni vodstvu Alpenverein oz. Avstrijske gorske reševalne službe v Celovcu, Villacher Ring 59. Sedaj v zimskem času je še posebno prijetno v planinah, zlasti še, če sneži in tuli veter, mi pa smo na varnem v toplo zakurjeni koči. Le redkokdaj pa se kdo vpraša, od kot ta blagodejna toplota, ki naredi planinsko kočo tako romantično. In spet so to dežurniki, ki so s trdim delom poskrbeli za ta zimski užitek. Sedaj v zimskem času je koča odprta samo ob nedeljah in praznikih, od meseca maja naprej pa tudi ob sobotah, da planinci lahko prespijo v njej. Z veseljem ugotavljamo, da je vedno več tudi takšnih obiskovalcev, ki uporabljajo kočo za bivanje tudi med tednom. Tem planincem svetujemo, da se telefonično povežejo z gospodarjem koč Tomažem Miklom s Svaten (št. 04253/8181) in se pozanimajo, če je koča prosta oz. zasedena.

Splošno znano je, da koča služi vsem planincem. Vzdržujemo jo v glavnem s prostovoljnimi prispevki in članarino, ki za odrasle znaša 150 šilingov, za mladino pa 50 šilingov. Dra-

gi obiskovalci koč, poslužite se te možnosti podpore društva, da bo naš planinski dom na Bleščeči še bolj privlačen!

Ekološka stranišča

V prizadevanjih za ohranitev zdravega in čistega okolja v planinah so pri Zasavski koči na Prehodavcih v Julijskih Alpah uredili ekološko gorsko stranišče. Podobno stranišče urejujejo tudi pri Koči na Kriški gori in v Planiki pod Trgilavom.

Prišli smo do spoznanja, da so največji onesnetovalci narave v gorah prav angleška stranišča, za katere so se včasih zelo ogrevali, ki pa za splakovanje porabijo veliko vode, da onesnažena pronica skozi apnena tla v dolino in kvari talno vodo. Gradnja čistilnih naprav v gorah pa je vsekakor zelo draga zadeva.

Nov izziv za izboljšanje ekoloških pogojev v planinskih kočah pa je suho stranišče na kompostiranje. Načelo delovanja je preprosto. Izkorišča ga sončna toplota in tako urejeno kroženje zraka omogoča kar največje izparevanje tekočin in presnavljanje oz. kompostiranje organskih odpadkov. Ekološko gorsko stranišče na Prehodavcih je poseben objekt hišica pod Zasavsko kočo, obrnjen tako, da so sončni kolektorji za ogrevanje tekočine in proizvodnje električne energije večji del dneva izpostavljeni soncu, kar zagotavlja dobro ogrevanje prostora za bakteriološke procese (kompostiranje).

Kratek povzetek iz Planinskega vestnika

50 let smrti Juliusa Kugyja

Jutri, 4. februarja pred 50 leti, je v 86. letu starosti umrl plemenit Tržačan, gorski pisatelj, botanik, glasbenik in odkritelj Julijskih Alp dr. Julius Kugy. Njegova zasluga je bila, da so Julijci s Triglavom in njih prebivalci postali znani po širnem svetu.

Čeprav je dr. Kugy zrasel v nemškem kulturnem krogu in se k temu tudi prišteval, ga Slovenci imamo za svojega. To je ob otvoritvi mogočnega Kugyjevega spomenika v Trenti leta 1953 poudaril tedanji predsednik Planinske zveze Slovenije (sedaj častni predsednik) dr. Miha Potočnik. S temi besedami: „Naš je zaradi tega, ker je mnogo svojega življenja preživel v naših gorah in med našimi ljudmi – ne zato, da bi v imenu kake druge nacije ali kake nečloveške in nam sovražne ideje odvajal našo zemljo in jo potujčeval, temveč kot velik, odkritosrčen prijatelj naše zemlje, naših gora in naših ljudi, ki jih je s svojimi opisi proslavil na daleč in široko po svetu. Naša dežela, naše gore mu niso bile predmet in poprišče osvajanja ali kakršnekoli prepotence „zmagovalca“, temveč vedno in povsod srčna zadeva in srčna potreba.“ Mi zamejski Slovenci na Koroškem se Kugya radi spominjamo tudi zaradi tega, ker je svoje prve plezalne kremlje brusil ravno pri nas

na južnem Koroškem v južnih strminah Dobrača, ko je bil na počitnicah na očetovem domu v Lipi pri Podklostru. Častimo pa ga tudi zato, ker se je zavezal za ohranitev domačinskih imen (slovenskih). V knjigi Pet stoletij Triglava je to v uvodu tako utemeljil: „Gotovo je že splošno znano, da povsem spoštujem imena, ki so nastala v ljudstvu. Ta so zame edino odločilna, pravilna in jih ne smemo spreminjati. Zato sem se pa kajpak potrudil, da so slovenska imena navedena natančno tako, kakor se glasijo v izvirnem izgovoru, v njihovem slovanskem zapisu.“ To ugotovitev je dr. Kugy zapisal leta 1938, v času, ko so na slovenskih hišah na južnem Koroškem bili napisi der Kärntner spricht deutsch. Rešil je pozabo mnogo slovenskih gorskih in pa tudi krajevnih imen, ki so že bili potujčeni.

Na žalost dr. Kugy pri nas na Koroškem nima posnemalca. Še vedno se ponemčuje. Izjema so novejši avtorji karavanskih vodičev, ki se zavedajo storjenih grehov in zato v njihovih delih poleg „uradnih“ v oklepajih navajajo tudi domačinska imena. Teh vodičev pa se poslužuje le majhen krog planincev, medtem ko se z zemljevidi v velikih nakladah greši na debelo. Avstrijski znanstvenik dr. Veiter temu

početu pravi ponemčevanje potom zemljevidov. Kugyjevo pošteno in plemenito načelo o domačinskih imenih na Koroškem nima nobenega odmeva (slabo spričevalo kulturnosti). Sicer pa smo, z izjemo naših planincev, ki se zelo prizadevajo za ohranitev domačinskih imen, mnogo tudi sami krivi, ker smo glede tega vprašanja izredno mlačni. To velja predvsem za naše narodne ustanove in občinske zastopnike, ki jim je ta ponemčevalni proces deveta briga. Če se je že dr. Kugy kot Nemec zavedal pomembnosti domačinskih imen, potem bi se morali mi kot prizadeti temu problemu vsekakor bolj posvečati, saj gre tu za dragoceno kulturno dediščino, ki smo jo dolžni ohraniti našim poznejšim rodovom. Zaključno naj še s ponosom zapišem, da nihče od rodov, ki živijo na območju Julijcev, ni poseval tolike pozornosti Kugyju kot ravno Slovenci. To pa ne samo v obliki mogočnega spomenika v Trenti, marveč tudi po duhovni plati, saj je znano, da sorazmerno največ Kugyjeve literature najdeš med Slovenci, kar je prepričljiv dokaz hvalečnosti temu plemenitemu gorniku in poetu Julijcev. Ohranili ga bomo v častnem in nepozabnem spominu.

Kugjev oboževalec

Triglav, kralj Julijcev, z južne strani

Planinsko potovanje na Sicilijo in v Kalabrijo

Planinska skupina Avto Celje, ki je že dolga leta pobratena s Slovenskim planinskim društvom na Koroškem, vabi na osemdnevno potovanje na Sicilijo in v Kalabrijo v Italiji od 27. 5. do 3. 6. 1994.

Udeleženci bodo potovali v modernem turističnem avtobusu s klimatsko napravo, potovanje pa bo vodilo mimo Pдове, Firenc v Rim, kjer bo dovolj časa tudi za ogled mesta (kolosej, Španske stopnice, Fontana di Trevi, Pantheon, prevoz po znamenitih gričih Frascati, kjer bo tudi večerja.

Tretji dan bo šlo mimo Neaplja do Kalabrije, kjer bo postanek do naslednjega dne in dovolj časa bo za ko-

panje in popoldanski izlet.

Sestega dne bo avtobus na trajektu prečkal messinško ožino, vožnja se bo nadaljevala po Siciliji vse do vznožja vulkana Etne, tam pa se boste lahko tudi povzpeli na vulkan. Sledi ogled mesta Messine. Sedmega dne zvečer povratek do Firenc, drugega dne pa ogled mesta.

Cena aranžmaja je 790 nemških mark!

Ker je število udeležencev omejeno in ker je ponudba resnično ugodna, naprošamo zainteresirane, da se v roku desetih dni javijo na sedežu ZSO pri tajnici Urški Brumnik, tel. 0463/514300-14!

SPD Celovec

Večer z Borisom Pahorjem

V posrečeni seriji srečanj s pisatelji, ki sta jo zasnovala slovenski oddelki pri ORF in vodstvo izobraževalnega doma Sodalitas Tinje, smo v petek, 26. januarja, preživeli zanimiv in živahen večer s tržaškim pisateljem Borisom Pahorjem. Urednik kulturnih oddaj Horst Ogris, ki je pripravil program, nas je v pogovoru o romanu V labirintu domislno vodil po sledih dolge umetniške poti, ki jo je v svojem vihnem življenju prehodil ta plodni, pokončni in svojljudski slovenski pisatelj.

Odlomek romana (o uničevalnih taboriščih iz druge svetovne vojne, o italijanskem fašizmu in nemškem nacizmu), ki ga je avtor sam prebral zbranim poslušalcem, je bil samo izhodišče za duhoviti pogovor z avtorjem o njegovih stališčih do aktualnih kulturnih, političnih in nazorskih vprašanj in za seznanjanje s pokončnim človekom.

Pisatelj Boris Pahor se je v tridih življenjskih preizkušnjah dokopal do prepričanj, ki jih kjerkoli in kadarkoli jasno izpove. V njih se kaže pokončnost in samozavest tržaškega Slovence, neustrašnega rodoljuba, ki svoje mišljenje pove vsakemu v obraz in ga zna tudi utemeljiti in zagovarjati. Njegova vera v slovenstvo, osebno svobodo in nujnost kulturnega boja za narod in jezik, tako značilen za pisatelja Pahorja, je šel pod kožo tudi tistim, ki se z njim niso popolnoma strinjali.

Boj za slovensko identiteto je spremljal pisatelja B. Pahorja vse življenje. K partizanom je šel skupaj s Kocbekom, pre-

pričan, da se bo krščanski socializem razvijal na evropski ravni in da bo mlada država Slovenija vzorec za vse. Za Primorje je bil NOB istoveten za boj za Slovenijo.

Kasneje je zaradi odpora proti Kardeljevi napovedi, da bo slovenski narod izginil, zasnoval revijo Zaliv, ob kateri so se zbrali slovenski rodoljubi iz Trsta. Seveda mora biti jasno, da boj za narod nima nič skupnega z nacionalizmom, ki je izkrivljen izrodek različnih pretiravanj. Toda že v dobi socializma so nas, ko smo se priznavali za Slovence, imeli za nacionaliste. To mišljenje prevladuje tudi še danes, je izjavil tržaški pisatelj.

Na vprašanje, kaj misli o multikulturalnosti, je pisatelj odgovoril: „V zamejstvu je multikulturalnost samoumevna. Vsi jo živimo zaradi razmer, v kakršnih smo. Toda multikulturalnost ne sme postati ideologija.“

V razpravi o jezikih in njihovem izumiranju, ki se je razvila ob zaključku večera (V. Ošlak), me je spreletela misel, ki ima seveda naravoslovno osnovo, vendar drži tudi v družbenih vedah. ... uspeva in razvija se vse, kar stalno uporabljamo in negujemo, pa naj bodo to roke ali možgani, kultura ali jezik. Tudi obstoj naše materinščine je odvisen od tega, koliko jo uporabljamo, negujemo in razvijamo. Čim bolj jo govorimo in čim več napišemo v slovenskem jeziku, bolj trdne so njegove osnove za obstoj.

Tinjski večeri s pisatelji so pomemben kamen v njegovi osnovi.

T. Angerer

Boris Pahor – Vila ob jezeru

Spomini na nacionalizem – nazaj, okrog sebe in naprej

Celovška Mohorjeva je ob sedemdesetletnici tržaškega avtorja in publicista Borisa Pahorja izdala njegov roman Vila ob jezeru. Čeprav iz knjige ni razvidno, je to seveda nekoliko predelan ponatis. Knjiga je prvič izšla pri Obzorjih v Mariboru leta 1955 in mladi pisatelj, ki je izdal izpovedno prozo že pred 2. svetovno vojno, je prvič poskusil v obliki romana razčistiti svoj odnos do tedanjih političnih okoliščin. Sam je povedal pri predstavitvi nove izdaje, da je razdvojenost njega, mladega Slovence, pod fašističnim režimom tako močno vplivala na njegov razvoj, da se je čutil razpetega med dvema čustveno silovitima zahtevkoma: na eni strani italijansko šolanje, politično prevladujoče mladinsko gibanje in cerkveni krogi, prežeti z italijanstvom – na drugi strani slovenstvo po rodu, zatirane in zaničevane kulturne vrednote, sla po slovenstvu, slovenski literaturi in kulturi. Glavni nasprotnik v Pahorjevi mladosti je bil tako kakor v življenju junaka Vile ob jezeru „črni rimski bog“, s katerim obračuna iz potrebne razdalje in pod še dovoljenimi osebnimi vtisi: Gardsko jezero, Mussolinijeva vila, diktatorjeva slika, poskus novega začrtka na razčiščenih osnovi mla-

de ljubezni. O ponovni izdaji pravi Pahor, da je v slovenskem zamejstvu še vedno treba računati z italijanskim fašizmom, posebno še v Trstu, da ne moremo mimo krvavih nacionalističnih izgrediv v Bosni, ne da bi se tudi osebno z njim spopadali, in da grozi resno novo pretiravanje, če se vedno sproti ne zavedamo nevarnosti narodne samovšečne ideologije.

Knjiga ni le „lepa bajka“, kot je bilo rečeno ob edinem prevodu – v srbsčino (!). Knjiga je antidiktatorska, nekoč in danes, ker vsaka prisila „razočara“ naravni človeški razvoj: čar iskrene ljubezni in sanje mladega naroda.

A.A.

Konrad Triler pri obdelavi bakrene pločevine

Motivi iz bakrene pločevine

Selška dolina nad Škofjo Loko je znana po samorastnikih, ki izdelujejo predmete neprecenljive vrednosti. Tako se v Dražgošah pečejo znameniti dražgoški kruhki, v Železnikih

so doma čipkarice. Pred nedavnim pa smo v Železnikih obiskali Konrada Trilerja, ki kot samouk iz bakrene pločevine izdeluje narodne motive. Gospod Konrad je bil po pokli-

cu vrtnar, sedaj je že nekaj časa upokojenec. Da pa je bil dober vrtnar, je dokazal tudi s postavitvijo bogate in zanimive scene na nedavnem Božično-novoletnem koncertu ansambla „Obzorje“ iz Železnikov. Konrad je namreč oče Janeza in Vaneta Triler, ki sta člana omenjenega ansambla.

„Z obdelavo bakrene pločevine sem začel pred približno 20 leti, ko sem slučajno našel kos stare pločevine in takoj sem začel razmišljati, da bi iz tega odpadnega bakra skoval plavž, simbol železarstva v Železnikih.“ pove Konrad Triler in nadaljuje, „Ta plavž mi je nekako uspel in potem sem v bakru oblikoval tudi Dražgoško srce. Tako so me pritegnili narodni motivi in po vzorcu sem izdelal tudi čipke, ki niso iz sukanca, temveč iz bakra. Ugotovil sem, da obdelani kos bakra še nima pravega smisla in ni bil še popoln, sem začel izdelke kombinirati z lesom. Pri obdelavi uporabljam trd les, kot je hrast, javor, bukev, češnja... Tako sem poleg plavža, čipk in srca izdelal tudi religiozne predmete, kot so jaslice, Marija in podobno. Predvsem pa so moji izdelki narodnega značaja, med katerimi je opaziti narodne noše, pa lovce in živalski svet...“

Izdelki Konrada Trilerja iz Želenikov pa krasijo domove tudi v tujini. Še največ jih je videti pri Slovencih na avstrijskem Koroškem.

Lojze Kerštan

Odsevanja 22

Pred dobrim letom ob izidu 21. številke Odsevanj, časopisa za leposlovje in kulturna vprašanja, ki ga v Slovenji Gradcu družno izdajata Zveza kulturnih organizacij in Literarni klub, se je še dalo razglabljati o pogostejšem izhajanju glasila, kar bi bilo toliko bolj dobrodošlo, ker se je vestransko okleščeni Koroški Fužinar na sosednjih Ravnah povsem odpovedal književnim besedilom. Ostalo pa je zgolj pri dobrih obetih, saj je najnovejša in po obsegu še vedno razmeroma skromna številka Odsevanj z datumom 15. december 1993 za izid potrebovala celo leto in z njo hkrati že zaključila svoj XI. letnik. To je pač nespodbudna posledica dejstva, da je sedaj za takšna prizadevanja celo manj „državnega“ denarja kot kdaj koli prej. Ker v opešanem gospodarstvu skoraj ni več mogoče najti pokroviteljev, zasebno podjetništvo pa še tudi ni dovolj bogato, če pa že je, pa marsikje kulturno še ni dovolj ozaveščeno, čedalje pogostejše posameznikom zmanjkuje vztrajnosti; od tod tudi redkejša pojavljanja obeh koroških glasil in pogostejše menjavanje urednikov. Tako je zdaj pri Odsevanjih kot glavni in odgovorni in še tehnični urednik zraven podpisan Blaž Prapotnik.

Nekako v zgoraj povzetem smislu v članku Nekaj malega o kulturi v tokratnem uvodniku razmišlja Vojko Stopar in poznavalsko ugotavlja, da zdajšn-

ji slovenski razvojni dokumenti kulturi namenjajo žalostno malo pozornosti, in če jo sploh kje, pa jo omejujejo na zgolj nekatera večja središča (kaže, da bo Slovenji Gradec po zaslugi galerije in preko meja uveljavljene razstavne dejavnosti vendarle med njimi), zaradi česar veliki večini Slovenije grozi, da bo postala kulturno zakotje.

Andreja Gologranc v Kroniki poroča o množici lanskih domačih in mendarodnih kulturnih dogodkov v Mislinjski dolini.

Toda Odsevanja so še vedno predvsem mentorski časopis. Že omenjeno srečanje mladih pesnikov in pisateljev v imenu žirije predstavlja Andrej Makuc in v njen cvetober, ki zavzema osrednji del glasila, uvršča pesnike Valentina Smolnikar, Marjana Kukovca, Irino Planinc, Brino Zupančič, Alenko Jovanovsko, Aleksandro Žehelj, Matejo Jandl, Gregorja Frasa in Anito Krivograd – v mlademu pesništvu očitno prevladuje ženstvo – ter pisatelj Bernarda Globočnika, Lidijo Artelj in Irino Kralj. Celoten izbor kaže, da je srečanje nedvomno uspelo in da mladi kar veliko obetajo.

Kako spodbudno je za ustvarjalni razvoj posameznika lahko prav sodelovanje v literarnem klubu, kjer kot prizadevna mentorja vsa leta delujeta slovenjgraška slavista T. Turičnik in A. Makuc, dokazuje prav uspešna literarna pot nekaterih starejših članov in

stalnih sodelavcev glasila, danes že v širšem slovenskem prostoru uveljavljenih piscev, kot so Marjan Mauko – tokrat objavlja prozo Zalili smo rojstvo deklice, ob tem pa še deseterico novih haikujev, Jani Rifel s Pravljičjo o godbah, B. Prapotnik s pesnitvenima zgodbama Odrešitev ter Optimistični pejzaž, ter v enakem slogu Milena Cigler s prispevkom Kdaj ne napišeš pesmi. V mentorski krog sodita še razmišljanje Franca Juričana Biti pesnik; za vzorec je dodal svojo pesem Odhod, ter B. Prapotnika Utrinki pesnika s polletne literarne delavnice, ki si jih je nabral v lanskim književni šoli v Martuljku.

Med ostalim gradivom najdemo nekaj srednješolskih pesmi Leopolda Suhadolčana, ki jih je izbrala Sonja Golec in jim napisala uvod v verzih.

Preostane še esejiistični del. Helena Horvat je napisala pregled in oceno lanskih abonmajskih predstav v Slovenji Gradcu. A. Makuc ocenjuje knjižni novosti Slovenija, moja Afrika – zbirko esejev in zapisov Silvije Borovnikove ter pesniško zbirko B. Prapotnika Pegaz prebija zvočni zid, ki sta obe izšli pri Kolarjevi koroški založbi Voranc na Ravnah. Tone Sušnik in Janko Messner objavljata svoji razpravi na strokovnem zborovanju ob Prežihovi stoletnici lanskega septembra v Kotljah. Prvi jo je naslovlil Moja srečanja s Kuharji po uršljegorskih globah, drugi pa – zelo značilno – Ideje niso krive, če se umažejo v rokah sleparjev.

Franček Lasbaher

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Četrtek, 3. 2. 19.30	v Domu v Tinjah	Predstavitve knjige Johannesa Österreicherja „Rasenhaß ist Christenhaß“, nato predavanje prof. dr. A. Walzla: Oblike spoznavanja nacističnega pregona na Koroškem Judov – Cerkve – in priganjanje Slovencev	Dom v Tinjah
Petek, 4. 2. 19.00	v farni dvorani v Zvabeku	Koncert – sod.: „Graški študentje“ (mag. Bertej Logar), Janez Gregorič – kitara, Pevsko-instrumentalna skupina Zvabek	KPD „Drava“
Petek, 4. 2. 20.00	pri Šoštarju v Globasnici	Promocija Pop desgin – vrhunski umetniki iz Slovenije	Gala-Arts
Sobota, 5. 2. 19.30	v farni dvorani v Šentjakobu	Matjaž Kmecl: Andrej Smole – znameniti Slovenec; predvaja dramski igralec Tone Gogala	SPZ, SPD Rož
Sobota, 5. 2. 19.30	pri Florjanu v Vogrčah	Premiera komedije „Kadar se ženski jezik ne suče“ (V. Rabadan)	
Sobota, 5. 2. 15.30 in 19.30	v glavni šoli v Dobri vasi	J. Krüss: Zajčji festival (musical) Nastopa Mladinska gledališka skupina šrik-šrak-šruk iz Šentjakoba	SPD „Srce“
Sobota, 5. 2. 20.00	v kulturnem domu v Šentprimozu	Ples „Danica“ – igra Alpe-Adria-sekstet	SPD „Danica“
Sobota, 5. 2. 20.00	pri Adamu v Svečah	Pust s Kočno – za ples igra Trio Drava, sod.: Sveška filharmonija; maske zaželjene; bogat srečolov.	SPD „Kočna“
Nedelja, 6. 2. 11.00	na pokopališču v Svečah	Spominska svečanost za padle in ob 50-letnici smrti heroja Matije Verdника-Tomaža	ZKP
Nedelja, 6. 2. 19.30	v kulturnem domu v Šentprimozu	Matjaž Kmecl: Andrej Smole – znameniti Slovenec; predvaja dramski igralec Tone Gogala	SPZ, SPD „Danica“
Nedelja, 6. 2. 14.30	pri Cingelcu na Trati pri Borovljah	Koncert z Graškimi študenti, MoPZ Borovlje in Sekstetom Borovlje	SPD „Borovlje“
Petek, 11. 2. 19.30	v kulturnem domu v Šentprimozu	Neal – Ferner – Militarov: Trije vaški svetniki; režija Peter Militarov (predpremiera)	Gledališče ob Dravi, SPZ, SPD „Danica“
Petek, 11. 2. 19.30	v kulturnem domu na Brnci	Fran Milčinski/Ivo Svetina: „Butalci/Die Schildbürger“; premiera ob 10-letnici igralske skupine. Režija Zdravko Zupančič.	SPD „Dobrač“
Sobota, 12. 2. 19.30	v kulturnem domu na Brnci	Ponovitev predstave „Butalci/Schildbürger“	SPD „Dobrač“
Sobota, 12. 2. 19.30	v kulturnem domu v Šentprimozu	Neal – Ferner – Militarov: Trije vaški svetniki; režija Peter Militarov (premiera)	Gledališče ob Dravi, SPZ, SPD Danica
Nedelja, 13. 2. 9.30	pri goslini Folta v Slovenjem Plajberku	Neal – Ferner – Militarov: Trije vaški svetniki; režija Peter Militarov	Gledališče ob Dravi, SPZ, SPD Vrtača
Nedelja, 13. 2. 14.30	v stari šoli v Šentjanžu	Neal – Ferner – Militarov: Trije vaški svetniki; režija Peter Militarov	Gled. ob Dravi, SPZ, SPD „Šentjanž“
Nedelja, 13. 2. 19.30	v kulturnem domu v Dobri vasi	Neal – Ferner – Militarov: Trije vaški svetniki; režija Peter Militarov	Gled. ob Dravi, SPZ, SPD „Srce“
Torek, 15. 2. 19.30	pri Joklnu v Celovcu Badg. 7	Neal – Ferner – Militarov: Trije vaški svetniki; režija Peter Militarov	Gled. ob Dravi, SPZ, Pri Joklnu
Sreda, 16. 2. 15.00	v Domu v Tinjah	Miroslav Košuta: „Na Krasu je krasno“; vodi Horst Ogris	Dom v Tinjah
Sobota, 19. 2. 9.00	v Domu v Tinjah	Dan čebelarjev; predavata Matevž Krasnik in Franc Kolenc (do 16.30)	Dom v Tinjah

S čigavo pomočjo lahko pospravimo polomljen les?

Za pravočasno pospravo polomljene- ga lesa pogosto primanjkuje delovnih moči. Za prizadete kmete se vprašujemo pod kakšnimi pogoji lahko zaposlijo delavce ali pomočnike na svojem posestvu.

0,4 do 0,6 kubičnih metrov lesa na uro. Če pa les leži navzkriž, povprečen gozdni delavec obdela med 0,3 do 0,5 kubičnega metra lesa na uro.

3. Begunci

Meseca februarja in marca lahko pomagajo pri pospravi lesa tudi begunci. Na uro in osebo je treba plačati 20 šil. Dodatno je treba poskrbeti za jedajo in pijačo, prevoz, orodje in po potrebi za obleko. Begunci ne smejo voziti traktorja in ne smejo delati z motorno žago. Ob potrebi se je treba obrniti na kmetijsko zbornico na referat za gozdarstvo. Potrebno preveri okrajni gozdarski inšpektorat (Bezirksforstinspektorat).

4. Podjetje za sekanje lesa:

Nizke cene lesa so povzročile, da je mnogo gozdnih delavcev brezposelnih. Za pospravo od snega polomljenega lesa se spet zbirajo skupine gozdnih delavcev. Podjetja zaračunajo za sekanje 140 do 160,- šil. inkl. za kubični meter pri zrelem lesu. Za sekanje in spravlanje pa 170,- do 180,- šil. inkl. Od zadnje snežne polomije pa je prizadet večinoma bolj droben les. Zato kalkulirajo podjetja stroške na uro. Pri tem mora posestnik lesa računati za gozdnega delavca 215,- do 220,- šil. inkl. na uro, za gozdnega delavca s traktorjem in z vitlom (Seilwinde) pa 330,- do 380,- šil. inkl. na uro.

Sklepna misel:

Za prizadete kmete in kmetice snežne polomije je kombinacija sosedske pomoči in pomoči s strani beguncev najugodnejša. Kmečki akord pride prav tako v poštev. Vendar primanjkuje delovnih pomoči. Svarimo pred ilegalnim nameščanjem gozdnih delavcev. Boljše je, da se s pomočjo podjetij za sekanje lesa les pravočasno in kakovostno pospravi. Nadalje se naj kroji les, kakor to zahteva trg, in preko skupne prodaje doseže boljše ceno.

Za podrobne informacije o sosedski pomoči in pogodbah o delu vam je na razpolago Strojni krožek Podjuna, 04230/692.

Dr. Hans Madritsch, KIS

Srečanje mladinskih gledaliških in lutkovnih skupin 1994

3. do 5. februarja

Četrtek, 3. 2.:

– 9.00 uri v farnem domu v Selah „Radovedni slonček“ (R. Kipling/G. Vladičina/Jože Pengov) – lutkovna pravljica. Nastopa: Lutkovna skupina SKD Celovec „Mi smo mi“. Režija: Tine in Breda Varl.

– 10.30 uri v Modestovem domu v Celovcu „Slavček“ (František Pavliček po motivih Andersenove pravljice). nastopa: Mladinska gledališka skupina SPD Gorjanci iz Kotmare vasi. Režija: Jože Vozny.

– 14.30 uri v Modestovem domu „Sovica Oka“ (Svetlana Makarovič) – lutkovna pravljica. Nastopa: Otroška skupina KPD Šmihel. Režija: Tine in Breda Varl.

– 19.30 v Modestovem domu „Zajčji festival“ (James Krüss) – musical. Nastopa: Otroška gledališka skupina iz Šentjakoba. Režija: Gordana Schmidt/Hanzi Sticker.

Petek, 4. 2.:

– 9.00 uri v Modestovem domu „Drevo nad prepodom“ (Tone Svetina) – Lutkovna predstava s senčnimi lutkami – poezija. Nastopa: Mladinska lutkovna skupina KPD Šmihel. Režija: Tine in Breda Varl

– ob 10.30 uri v Modestovem domu „Mi igramo zase ... in za vas“ (Astrid Lindgren/William Shakespeare/Alenka Bole-Vrabec). Nastopa: Mladinska gledališka skupina SPD Radiše. Režija: Alenka Bole-Vrabec.

– 19.30 uri v farni dvorani v Šentjakobu „Veter v vejah sasafra“ (Rene de Obaldia) – komedija z divjega zapada. Nastopa: Gledališka skupina KPD Planina Sele. Režija: Franci Končan.

Sobota, 5. 2.:

– 9.00 uri v Modestovem domu „Princeska in svinjski pastir“ (Andersen/Militarov) – pravljica. Nastopa: Mladinska gledališka skupina iz Škocijana. Režija: Peter Militarov.

– 10.30 uri v Modestovem domu „Lovec in zajklja“ (Stefan Pešić). Nastopa: Lutkovna skupina KPD Šmihel. Režija: Štef Merkač.

– ob 14.00 uri v Modestovem domu – Pogovor o predstavah.

Vodi: Horst Ogris.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Četrtek, 3. 2. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 4. 2. Kulturna obzorja

Sobota, 5. 2. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 6. 2.

6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (mag.

Klaus Einspieler, Podgorje)

18.10–19.00 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 7. 2. Ob slovenskem kulturnem prazniku:

Od začetkov do razcvita

Torek, 8. 2. Partnerski magazin

Sreda, 9. 2. Društva se predstavljajo („SPD Danica“)

Večerna 21.05 Prešernova proslava

**Kmečka izobraževalna skupnost (KIS) vabi na seminar
Južnokoroško kakovostno žganje
od proizvodnje do prodaje**

Tečaj 1: v soboto, 12. februarja – 9.00 do 16.00
Tečaj 2: v nedeljo, 13. februarja – 10.00 do 16.00
pri Šoštarju v Globasnici

Prispevek: 300,- šil.

Teorija: sadje: priprava sadeža za alkoholno vrenje; drozga: od priprave do vrenja; kotel: naprave za destilacijo in njena uporaba; kuhanje: žganja prva in druga destilacija; žganje: kakovost, napake, nega; prodaja: od žganja do denarja.

Praksa: praksa prve (Rauhbrand) in druge destilacije (Feinbrand) in pravilna ločitev frakcij žganja

POZOR! Prijava je nujno potrebna, ker je število udeležencev omejeno.

Prijave: pismeno ali telefonsko na KIS, Dr. Joško Tischler Park 1, 9020 Celovec, Tel.: 0463/38 24 38, najkasneje do 10. 2. 1994

Iščemo star, rabljen kotel za kuhanje žganja – ca. 50 l, ki je še uporaben. Plačali bi 12.000 do 15.000 šilingov (odvisno, v kakšnem stanju je).

Ponudbe prosim na KIS, tel.: 0463/38 24 38.

**Zvezna gimnazija in zvezna realna
gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:**

1. Prijavni rok za vpis v 1. razred in višje razrede ZG in ZRG za Slovence v Celovcu se prične v ponedeljek, 21. 2. 1994 in traja do ponedeljka, 28. 2. 1994. Uradne ure so dnevno od 7.30 do 16.00 ure, ob petkih do 13.00 ure. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.

2. Sprejemne izpite bo treba delati prijavljenemu učencu le v izjemnih primerih.

Odločilno bo letno spričevalo. Termin za sprejemne izpite: 6. in 7. julij 1994.

3. V naslednjih mesecih bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebnem sprejemnem izpitu.

4. Za vstop v višje razrede veljajo podobna pravila. Priporočljiv je v tem primeru razgovor z ravnateljem. Prestop iz glavne šole v gimnazijo je možen.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismo na naslov: Zvezna gimnazija in zvezna realna gimnazija za Slovencev Celovcu, Prof.-Janežič-Platz 1, 9020 Celovec/Klagenfurt.

dv. sv. dr. Reginald Vospernik l. r. ravnatelj

Višja šola za gospodarske poklice v Šentrupertu

OBJAVA

Vpisovanje v Višjo šolo za gospodarske poklice in v Gospodinjstvo šolo bo letos od 21. do 28. februarja.

Gospodinjstvo šola je smiselna alternativa k politehničnemu letniku in je močno življenjsko orientiran zaključek obveznega šolanja. Zato daje poseben poudarek praktičnim predmetom: računalništvu, obdelavi besedil, kuharstvu in strežbi, gospodinjstvu, predelavi tekstilij.

Višja šola za gospodarske poklice vodi v petih letih do mature in s tem odpre pot na Pedagoško akademijo in na vse univerze. Kot poklicno izobraževalna šola pa seveda tudi omogoča neposreden vstop v poklicno življenje v gostinskih, trgovinskih, bančnih, pisarniških ipd. službah. Po uvedbi šolske avtonomije pa ima izobrazbena smer poseben poudarek na turizmu in gostinstvu.

Pogoji za sprejem: Uspešno zaključena 8. šolska stopnja na ljudski šoli, glavni šoli ali gimnaziji. Vsaj osnovno znanje nemškega jezika. Za Višjo šolo sprejemni izpit, ki bo v sredo, 6. julija 1994 na šoli.

Prijave so možne osebno v šolski pisarni, po pošti ali po telefonu. Tiskovine za prijavo so na voljo v šolski pisarni, ki je vsak dan odprta od 8. do 15. ure, v sobotah do 12. ure, ali pa pri poklicnem svetovalcu na vaši šoli. Izpolnjene prijavnice oddajte osebno ali pa jih pošljite na šolski naslov vsaj do 28. februarja 1994. Priložite originalno polletno šolsko obvestilo ali od ravnatelja potrjen prepis.

Naslov: Višja šola za gospodarske poklice, Šentpeter 25, A-9184 Šentjakob, tel. 04253/2750, fax 275015

dr. Janko Zerzer, vodja šole

KANZLEIERÖFFNUNG

Ich erlaube mir, die Verlegung meiner Amtskanzlei von 9170 Ferlach nach

9020 KLAGENFURT

Herrengasse 14/I (Ecke Ursulinengasse)

Telefon (0 46 3) 50 5 33-0, Fax (0 46 3) 500 128

mit 1. Februar 1994 bekanntzugeben

Dr. Artur Roßbacher

Öffentlicher Notar

I š č e m o

**sodelavke/sodelavce
za šalter in inozemski oddelek.**

V pošte pridejo interesentke/interesenti s primerno trgovsko predizobrazbo. Znanje tujih jezikov je zaželeno. Nastop službe je možen takoj.

Prošnje naslovite na:

Zvezo slovenskih zadrug v Celovcu. r.z.z.o.j.

Paulitschgasse 5-7

A-9010 Celovec/Klagenfurt

personalni oddelek

Gostišče Alpe-Jadran in kulturni projekt v središču Celovca išče poslovodjo (družabnika/družabnico) s koncesijo za gostišče. Pogoji znanje slovenščine in nemščine, znanje italijanščine zaželeno. Pismene ponudbe pod šifro na naslov: Kulturno društvo Pri Joklnu/Kulturverein Bierjokl, 9020 Celovec/Klagenfurt, Badgasse 7.

Alpe-Adria Gaststätten- und Kulturverein im Zentrum Klagenfurts sucht GeschäftsführerIn (GesellschafterIn) mit Gaststättenkonzession. Slowenisch/deutschsprachig Bedingung, italienisch erwünscht. Schriftliche Angebote unter Chiffre an die Adresse wie oben.

**Kmečka izobraževalna skupnost (KIS) in zvezna
gozdarska izobraževalna ustanova v Osojah vabita na tečaj**

„Polomljen les prav prodati“

**v soboto, 5. februarja 1994, ob 9. uri,
pri Florijanu v Vogrčah**

Program:

9.00 – 11.00 – Predavanje v gostilni Florijanu; referenta: gozdar Karl Katholnig in Dr. Hans Madritsch;

11.00 – 12.00 – Poročilo v gostilni pri Florijanu; referent: član skupine kmetov gozdarjev iz Ponikve;

13.30 – 16.00 – Praksa v gozdu; referent: gozdar Karl Katholnig.

**SLOVENSKI
VESTNIK**

**Nadstrankarski
časopis
koroških Slovencev**

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33, 34 in 40, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig, Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Slovenijo 1500 SIT.

Šmihel

Za otroke, starše in družine Hokus, pokus, pesmi, igre. **Skrinjica želja** na pustno nedeljo ob 14.00 uri v farni dvorani, spreved, krapi, pustno veselje. Prireditelj: Katoliška otroška mladina, KPD Šmihel.

Šentjakob v Rožu

Na pustno soboto, 12. februarja ob 14.00 uri v farni dvorani **Skrinjica želja**. Pustno veselje za otroke in starše. Prireditelj: Katoliška prosveta, Katoliška otroška mladina, Krščanska kulturna zveza.

Celovec

Pustno veselje za otroke in starše **Skrinjica želja** na pustno nedeljo 13. februarja ob 11.00 uri v prostoru Pastoralnega centra, 10- Okotberstr. 25/I. nadstropje. Prireditelj: Združenje staršev Mohorjeve LŠ, Otroški vrtec „Naš otrok“, Katoliška prosveta.

**Slovenski
vestnik
čestita!**

Gospe **Doroteji Komar** z Metlove za 60. rojstni dan; gospe **Loni Hafner** z Resnice pri Borovljah za življenjski jubilej;

gospodu **Jožefu Mocharju** iz Encelne vasi za 93. rojstni dan;

gospe **Loni Schellander** z Moščenice za osebni praznik;

gospe **Agnes Hölzl** z Metlove za god;

gospe **Mariji Piko-Lajmežovi mami** iz Vidre vasi pri Pliberku za jubilejno obletnico življenja;

gospe **Mariji Tolmajer** s Spodnjih Rut na Radišah za rojstni dan in god;

gospe **Pepci Mak** s Kota v Selah za rojstni dan;

gospe **Mariji Kolenik** iz Borovij za osebni praznik;

gospe **Katarini Markitz** iz Male vasi za osebni praznik;

gospodu **Folteju Žagarju** iz Večne vasi za osebni praznik;

gospodu **Blažu Singerju** iz Celovca za rojstni dan in god;

gospe **Mariji Kuchling** z Dobrove za rojstni dan in god;

gospe **Matildi Mak** iz Celova za osebni praznik;

gospe **Ani Kert** iz Celovca za osebni praznik;

gospe **Mariji Wutti** iz Dul za osebni praznik;

gospe **Finej Močilnik** iz Šentvida za rojstni dan;

gospodu **Juriju Pečniku** iz Podjune za rojstni dan;

gospe **Annemarie Miklau** z Obirskega za 46. rojstni dan;

gospe **Mariji Müller** za rojstni dan;

gospodu **Blažu Gasserju** iz Kajaz pri Bilčovsu za rojstni dan in god;

gospe **Mariji Golavčnik** iz Stare vasi za 19. rojstni dan;

gospe **Lojzki Rutar** iz Šentjakoba za 50. rojstni dan;

gospodu **Joziju Mečini** iz Bilčovsa za rojstni dan.

SD Šentjanž osvojil pokal prijateljstva treh dežel

Že sedmič sta SK Devin in SK Snežnik pod pokroviteljstvom Zveze slovenskih športnih društev v Italiji organizirala pokal prijateljstva treh dežel. Tokrat se ga je udeležilo čez 300 tekmovalcev slovenskih društev iz Italije, Slovenije in Avstrije.

Slovenska športna zveza je letos po daljšem odmoru organizirala sodelovanje pri pokalu. Tako se je udeležilo 60 tekmovalcev iz Koroške tega tekmovanja v veleslalomu.

Koroško so zastopali

člani Športnega društva Šentjanž, DSG Sele in Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“ iz Železne Kaple. Koroški smučarji pa so osvojili vrsto prvih nagrad. Najbolj uspešni so bili smučarji iz Šentjanža, ki so osvojili prehodni pokal prijateljstva treh dežel.

RRezultati tekmovalcev iz Koroške:

veterani: 1. Hanzi Pscheider STJ;
ml. cicibanke: 1. Sara Dovjak, Sele;
cicibanke: 3. Melanie Dovjak, Sele;

cicibani: 2. Stefan Krasnik STJ, 3. Roman Kro-pivnik, STJ;
ml. pionirke: 1. Katrin Rust STJ, 2. Angela Wieser STJ, 3. Simone Wassner, Sele;
ml. pionirji: 1. Alexander Schönlieb, STJ, 2. Markus Slanschek STJ, 3. Patrik Dovjak STJ;
pionirke: 1. Eva Moschitz STJ;
pionirji: 1. Egon Wassner, Sele, 3. Alexander Rust STJ;
ml. mladinke: 3. Veronika Roblek, Sele;
ml. mladinci: 4. Martin Gabriel STJ;

mladinci: 1. Peter Moschitz STJ, 3. Christian Oschina, Zarja;
članice: 1. Liza Moschitz STJ;
člani: 1. Jože Partl STJ, 4. Manfred Maloveršnik, Zarja;
st. člani: Hans Obiltschnig STJ, 2. Manfred Maierhofer STJ.

Uvrstitev društev:

1. Športno društvo Šentjanž, 414;
2. SK Portorož, 248;
3. SK Devin, 247;
6. DSG Sele
9. SPD „Zarja“ Železna Kapla

Odbojka

Trd boj in zmaga!

SV – EX Dunaj : SK – Puntigamer Aich/-
Dob 1:3

Zelo veseli so bili igralci Doba po tekmi, saj jim je uspelo premagati izredno močnega nasprotnika. Trener Dobljanov je povedal, kako trd boj je bil za točke. V dveh nizih so naši igralci igrali zelo zbrano in ju tudi dobili. V tretjem nizu pa so začeli nasprotnika podcenjevati; ta niz so osvojili Dunajčani. A borbenost in boljša kondicija sta končno prinesli odločitev: Dobljani so dobili četrti niz in z njim tudi tekmo. Igralce iz Podjune čaka zdaj lep uspeh v pokalu. Tekmec v super ligi Salzburg je spet po-

šten izziv za naše fante. Naslednja tekma bo 5. februarja na tujem proti Gleisdorfu. Ekipo iz Gleisdorfa je kar trikrat zaporedoma izgubila tekme. Po mnenju igralca Doba Micheua pa je to moštvo prav zaradi tega zelo nevarno, saj nujno potrebuje uspeh. Vsi zvesti navijači pa se že zelo veselijo tekm v domači dvorani v Šentpavlu. Kar štiri tekme zaporedoma bodo odigrane doma. Prva bo 12. februarja ob 19.00 v Šentpavlu. Pridite in podprite naše fante!

Marko Trampusch

Sankanje

Sankanje na Obirskem

Kljub ničkaj ugodnim vremenskim razmeram je Slovenskemu prosvetnemu društvu „Valentin Polanšek“ na Obirskem v nedeljo uspelo izvesti vsakoletno sankško tekmo.

Letos so Franči Haderlap in pomagači pripravili progo po Šobrovi cesti. Čeprav leži bivša kmetija na sončnem in so te dni bregovi pod Obirjem popolnoma kopni, je cestni odcep, po katerem so sankali, tako obrnjen od sonca, da so dosti snega in dobre pogoje našli prav vsi tekmovalci. Na štartu je bilo 38 posameznikov in 18 dvojic. Najhitrejši čas je uspel Marku Šmrtniku. Merjenje časa je opravila ekipa SŠK Obir, rezultati pa štejejo tudi k tekmovanju za Obir pokal 94. V tej kombinaciji sodelujejo SPD Zarja, SPD Valentin Polanšek, SŠK Obir in TVN Šmarjeta v Rožu, ki za prihodnjo nedeljo pripravlja svojo tekmo.

Podelitev nagrad za sankanje na Obirskem je bila pri Kovaču, izvedel pa jo je predsednik dr. A. Brumnik, ki se je m. dr.

zahvalil za pomoč še vsem prostovoljcem in darovalcem pokalov.

M.T.

Izid tekme:

šolarke I: 1. Jung Manuela, 2. Smrtnik Dana, 3. Žura Sabrina;
šolarji I: 1. Rozman Dominik, 2. Žura Michael, 3. Smrtnik Toni;
šolarke II: 1. Karničar Sandra, 2. Netschmer Nataša, 3. Urbančič Krista;
šolarji II: 1. Božič Harald;
mladinke: 1. Oraže Marija;
mladinci: 1. Pavlič Roland, 2. Urbančič Andreas, 3. Furjan Izidor;
splošna ženske: 1. Miklau Klaudia, 2. Brumnik Urška;
starostna ženske: 1. Karničar Inge, 2. Storgl Jožica;
starostna moški I: 1. Karničar Pepi, 2. Travnik Miha;
starostna moški II: 1. Miklau Flori, 2. Čertov Rudi, 3. Jung Josef;
splošna moški: 1. Smrtnik Marko, 2. Sadolšek Miha, 3. Žura Walter;
dvojice: 1. Amrtnik H./Smrtnik M., 2. Žura W./Žura Sabrina, 3. Žura M./Čertov R.;

Na svetovno prvenstvo v Planico

Letos pričakujejo na svetovnem prvenstvu v poletih v Planinci prvi polet nad 200 metrov. Odgovorni so celo pričrpani o novem svetovnem rekordu. Še posebej zato organizira Slovenska športna zveza prevoz z avtobusom (podjetje Sienčnik) v nedeljo, 20. marca 1994.

Prijave in podrobnejše

informacije do 20. februarja 1994 pri Slovenski športni zvezi, 10. Oktober Str. 25., 9020 Celovec; tel.: 0463/512528-30 ali fax 0463/512528-22.

Ker je število prijav omejeno, bomo upoštevali vrstni red prijav!

Prijava je veljavna z vplačilom šil. 150,- za vožnjo.

Smučanje

Daniel Užnik tudi v slalomu uspešen

Kvalifikacijski slalom v St. Michaelu v Lungau. Tokrat je Danielu končno uspelo tudi v slalomu pokazati svoje zmožnosti saj je postal drugi v svojem letniku in je tudi sicer minimalno zaostajal za najboljšimi, v skupnem seštevku pa zasedel 24. mesto in tako pustil za seboj vrsto kadrskih tekmovalcev.

Takoj po tej tekmi se je Daniel Užnik odpravil z očetom na deželno prvenstvo ASKÖ na Dobrač, kjer je takorekoč iz avta takoj stopil na smuči in brez ogleda proge, „na slepo“ izpeljal veleslalom in zmagal v skupini mladinci s tremi sekundami prednosti. V tej skupini je osvojil tretje mesto Martin Vouk, ki tudi vozi za SD Šentjanž.

Najhitrejša dneva in deželna prvakinja ASKÖ

pa je postala Silvana Oraže. Birgit Filipič in Tatjana Zablatnik pa sta v skupini mladinke I zasedli 2. in 3. mesto.

Pri veteranih pa je Pscheider Hanzi postal tretji.

Partl Joži je tudi na avstrijskem prvenstvu finančnih uradnikov pokazal svojo dobro formo in kot najboljši Korošec zasedel tretje mesto.

V nedeljo se je del Šentjanških tekmovalcev udeležil slaloma na Simonhöhe, kjer pa so tehnično zelo zahtevna proga in poleg tega slabo postavljena vratca zahtevala veliko žrtev, saj se jih je od 89 tekmovalcev uvrstilo le 12 (!).

Edino Sleiku Martinu je uspelo speljati progo do konca in to kot zmagovalac pri šolarjih.

Košarka

Nejc Jager, eden najboljših košarkarjev SAK

SAK-Starejši šolarji nepremagljivi

V zadnjem tednu so mladi košarkarji SAK – starejši šolarji odigrali tri tekme in vse končali z zmago. Predvsem nasprotnike iz Feldkirchna/Trga so jasno premagali in pokazali kako se igra prava košarka.

Uspešno so zaključili tudi tekmo v Wolfsbergu, kjer pa so premagali kar dva nasprotnika, saj so z zmago nad košarkarji Wolfsberga premagali tudi sodnika in njegove odločitve, ki so bile

vse kaj drugega kot objektivne.

Zadnjih osem minut so igrali slovenski košarkarji le s štirimi igralci, zadnje štiri minute pa le še s tremi (!) igralci proti petimi. Kljub temu so naši obdržali živce in končali tekmo s tremi točkami razlike.

Tudi v tretji tekmi so se vrnili domov z zmago, saj so premagali sovrstnike iz Radentheina s 7 točkami razlike.

SAK – Feldkirchen 86:07 (44:4)

Tomaž Jager (30 točk), Marko Holešek (20), Janez Tomc (16), Nejc Jager (11), Stojan Vavti (4), Martin Majhen (1), Marko Kuežnik (2).

BBC Wolfsberg – SAK 69:72 (21:33)

Janez Tomc (37), Nejc Jager (10), Stojan Vavti (8), Marko Holešek (8), Tomaž Jager (6), Martin Majhen (2).

Šah

Visoka zmaga in vodstvo šahistov Slovenske športne zveze

Šahisti Slovenske športne zveze/Carimpex I so v drugem kolu play off-tekmovanja za vstop v 1. razred koroške šahovske lige slavili doslej najvišjo zmago v prvenstvu in hkrati prevzeli tudi vodstvo na lestvici. Dvojbo z Admiro iz Beljaka so igralci SŠZ dobili kar s 6,5:1,5.

Zmagali so Silvo Kovač, Arnold Hattenberger, Dunja Lukan, Ivko Ferm in Ivan Lukan, remizirali pa so Vinko Cuderman, Joži Amrusch in

Rupert Reichmann.

Že v prvem kolu je prva ekipa SŠZ proti močnemu nasprotniku SG RBB Wolfsberg igrala neodločeno 4:4 (zmagala sta Cuderman in Hattenberger, remizirali pa Kovač, Amrusch, I. Lukan in B. Živkovič).

Lestvica po 2. kolu: 1. SŠZ/Carimpex 10,5, 2. Velikovec 10,3, Gospa Sveta 8,5, 4. SG Wolfsberg 8,5, Možberk 7,5, 6. Magistrat Celovec 7,5, 7. WAC 6,5, 8. Admira Beljak 5,5.

I.L.

Avstrijska smučarka in svetovna prvakinja Ulli Maier se je v Garmisch-Partenkirchnu smrtno ponesrečila